Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Гаржа эхилһэн 1921 оной декабриин 21-һээ гарана | № 257 (14368) | 1976 оной ноябриин 2, вторник | Сэн 2 мүнгэн.

Советскэ Союзай ажалшад! Арадай ажахын түсэбүүдые эгээл бага гаргашатайгаар дүүргэхын, үлүүлэн дүүргэхын түлөө эдэбхитэйгээр тэмсэгты! Түсэбөөр хараалагдаһан, технологическа ба ажалай журам бүхы аргаар бэхижүүлэгты! Үйлэдбэриин арга боломжонуудые эзэн ёһоор ашаглагты, материальна, ажалай болон финансын нөөсэнүүдые нягта наринаар хэрэглэхэ ябадал түйлагты!

(КПСС-эй ЦК-гай гаргаһан Уряалнуудһаа).

СССР-эй АРАДАЙ АЖАХЫЕ 1976—1980 ОНУУДТА ХҮГЖӨӨХЭ ГҮРЭНЭЙ ТАБАН ЖЭЛЭЙ ТҮСЭБ ТУХАЙ

СОВЕТ СОЦИАЛИС РЕСПУБЛИКАНУУДАЙ СОЮЗАЙ

Х У У Л И

[illegible]ет Социалис Республи[illegible]ай Союзай Верховно [illegible] ингэжэ **тогтообо**:

[illegible]ья 1. СССР-эй Ми[illegible]үүдэй Соведэй дурад[illegible] СССР-эй арадай ажа[illegible] 1976—1980 онуудта [illegible]хэ Гүрэнэй табан жэлэй түсэбые һайшааха. Тэрэ хадаа СССР-эй министерствэнүүд болон зургаануудаар, союзна республикануудаар жэл жэлээрээ хубаарилагдан табигдаа. КПСС-эй XXV съездын баталһан СССР-эй арадай ажахые 1976—1980 онуудта хүгжөөхэ Гол шэглэлнүүдэй үндэһөөр зохёогдоо юм.

Статья 2. СССР-эй арадай ажахые 1976—1980 онуудта хүгжөөхэ Гүрэнэй табан жэлэй түсэбэй нимэ гол показательнуудые баталха:

(1975 онтой сасуулхада процентээр)

	1976 он	1977 он	1978 он	1979 он	1980 он
[illegible]эмжэдэ, нөөсэлгэдэ [illegible]лгэдэг национальна [illegible]	105,4	109,7	114,6	120,2	126
[illegible]шленностиин продук[illegible]ыдөө	104,3	110,9	117,6	125,7	136
[illegible] тоодо: [illegible]эриин зэбсэг үйлэд[illegible]	104,9	111,8	119,	127,4	138
[illegible]эмжын эд хэрэгсэл[illegible]ые үйлэдбэрилгэ	102,7	108,6	114,1	121,1	132
[illegible]эй капитальна һомо[illegible]	105,1	108,1	112,1	114,3	114,6
[illegible] түрэлэй транспортын [illegible] зөөлгэ	105,7	111,3	118,2	124,9	132
[illegible]ай бүтээсэ: [illegible]шленностьда	103,4	108,8	114,7	121,8	130,6
[illegible]гада	105,5	109,8	116,2	123	130,3
[illegible] замай [illegible]портда	103,	105,6	110	114,7	120
[illegible]шленна ажал [illegible]ын олзо	109,7	120	133	151	174
[illegible] хүнэй бодото олзо	103,7	107,6	112	116,4	121
[illegible] ба кооперативна ху[illegible] наймаанай розничнэ [illegible]анай эрьесэ	103,6	109,1	115,8	122	128,7

[illegible]—1980 онуудай тур[illegible]үдөө ажахын продук[illegible]йлэдбэрилгын жэлэй [illegible]эргын хэмжээе үнгэр[illegible]ан жэлтэй сасуулха[illegible] процентээр ехэ болго[illegible]

[illegible] ажахын үйлэдбэ[illegible]шадань бүри эршэ [illegible] болгохо, материальнэ[illegible]скэ баазыень бэхи[illegible]. Табан жэлэй турша[illegible] совхозуудта ажа[illegible]ээсын жэлэй дунда [illegible] хэмжээе 28 процен[illegible]эшэлүүлхэ.

[illegible] 3. КПСС-эй XXV [illegible] баталһан социальна [illegible] совет арадай [illegible]алай материальна [illegible] культурна хэмжээе [illegible] дээшэлүүлхэ зо[illegible] табан жэлэй турша[illegible]ха гэбэл:

[illegible] бүхэн дээрэ тоолохо[illegible] олзо доходыень 21 процентээр дээшэлүүлхэ;

хүдэлмэришэд болон алба хаагшадай дунда зэргын салин хүлһые үйлэдбэриин ба ажалай бүтээсын ургалтын үндэһөөр 17 шахуу процентээр, колхозуудай нийтын ажахыһаа ородог колхозниигуудай олзые дунда зэргээр 26 процентээр дээшэлүүлхэ;

хэрэглэмжын нийтын фондһоо хүн зондо үгтэдэг түлөөһэ ба хүнгэлэлтэнүүдые 30 процент шахуугаар дээшэлүүлхэ;

550 миллион дүрбэлжэн метр талмайтай гэр байра ашаглалгада үгэхэ, гэр байра барилгын шанар һайжаруулха.

КПСС-эй XXV съездын баталһан СССР-эй арадай ажахые 1976—1980 онуудта хүгжөөхэ Гол шэглэлнүүдэй ёһоор арбадахи табан жэлэй туршада арадай ажаһуудал һайжаруулха нимэ хэмжээ ябуулгануудые бэелүүлхэ гэбэл:

арадай ажахын үйлэдбэриин бэшэ һалбаринуудта хүдэлдэг дунда зэргын салинтай хүдэлмэрилэгшэдэй ажалайнь түлөөһые дээшэлүүлхэтэй хамта бага салингүүдай доодо хэмжээе дээшэлүүлжэ дүүргэхэ. Хүдэлмэришэд болон алба хаагшадай салинтай, түлөөһэнэй эгээн доодо хэмжээе дээшэлүүлхэ шэнэ шатада орохо;

Алас- Дурна зүгэй районуудта үнии удаан хүдэлһэнэйнь түлөө хүдэлмэришэд болон алба хаагшадай салинда нэмэлтэ түлбэри тогтоохо;

Ураалда, Казахстанай зарим районуудта, үшөө тогтоогдоогүй байһан газарта хүдэлмэришэд болон алба хаагшадай салинда районно коэффициентые тогтоохо;

промышленностиин хэдэ хэдэн һалбаринуудта һүнии хүдэлһэнэй түлөө ажалай түлөөһэндэ нэмэгдэдэг түлбэриие дээшэлүүлхэ;

хүдэлмэришэдтэ, алба хаагшадта, колхозниигуудта пенсиинь доодо хэмжээе дээшэлүүлхэ, колхозуудта, гүрэнэй предприятинуудта, организацинууд болон эмхи зургаануудта хүдэлжэ, шухала хэрэгтэй стажтай болоһон үрдань колхозуудай гэшүүд байһан хүнүүдтэ пенси тогтоохо, бэеынь хойноһоо харууһалхын тула нэгэдэхи группын инвалид колхозниигуудай пенсидэ нэмэлтэ түлөөһэ үгэдэг болохо, пенсионернүүдэй худалдан абадаг зарим медикаментнүүдэй сэн хямдаруулха;

хүдэлжэ байһан эхэнэрнүүдэй ажалай болон ажаһуудалай эрхэ нүхэсэл һайжаруулха: үхибүүнэйнгээ хойноһоо жэл болоторнь харууһалха амаралта үгэхэдөө, заримыень түлэхэ, үхибүүтэй эхэнэрнүүдтэ хүдэлмэриин хүсэд бэшэ үдэр гү, али хүсэд бэшэ долоон хоног хүдэлхэ, тэрэшэлэн гэртээ ажал хэхэ арга боломжо бүри үргэнөөр оложо үгэхэ;

олон үхибүүтэй эхэнүүдые пенсеэр хангахадаа, хүнгэлэлтэнүүдыень үргэдхэхэ:

багаһаа инвалид болоһон үхибүүдтэ наһанһаань дүлдыдангүй үгэдэг тэдхэмжын хэмжээе дээшэлүүлхэ;

интернат-гэрнүүдтэ, нарайлалгын гэрнүүдтэ, үхибүүдэй болон тусгаарлагдаһан зарим больницанууд ба отделенинүүдтэ эдеэ хоол гаргашалха нормыень дээшэлүүлхэ, тэрэшэлэн интернат-һургуулинуудта, үхибүүдэй байшангуудта эдеэ хоолой нормын гаргашые мүн лэ ехэ болгохо:

гүрэнэй урьһаламжые саашадаа бусаажа байха.

Социально - экономическа заагдаһан эдэ хэмжээ ябуулгануудые бэелүүлхэ тодорхой болзорыень тогтоожо, тэдэниие бэелүүлхэ даабари СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ үгтөө.

Наука болон техникын туйлалтануудые үргэнөөр хэрэглэһэнэй, технологическа үйлэдбэриие һайжаруулһанай, үйлэдбэриин техническэ хэмжээ дээшэлүүлһэнэй үндэһөөр ажалай социально-экономическа, үйлэдбэриин эрхэ нүхэсэл һайжаруулха. тэрэнэй зохёохы шэнжыень шангадхаха, гар ба мэргэжэл багатай, хүндэ хүшэр бар ажалые бүхы хэмжээгээр хороохо ябадалые хангаха.

Ажалай бүтээсын ургалтада научно-техническэ дэбжэлтын түргэдхэлгэдэ, продукциин шанар дээшэлүүлгэдэ, өөрын үнэ сэнгые доошолуулгада салин хүлһэнэй урмашуулхы үүргые дээшэлүүлхэ. Хүдэлмэришэд болон алба хаагшадые шагнаха гурим һайжаруулха, ажалай үрэ дүнгүүдһээ, продукциин шанарһаа, үйлэдбэриин даалгабаринуудые, техническэ талаараа үндэһэлэгдэһэн ажалай нормые дүүргэлгэһээ шагналай гуримай дүлдыдангүй байхые шангадхаха.

Арадай ажахын һалбаринуудаар хүдэлмэришэд болон алба хаагшадай салингай тэнсүүриие һайжаруулха, нэгэн адли орёо, нэгэн адли хүндэ ба эршэ хүсэ гаргаха ажалай түлөөһэнэй нэгэн адли байхые хангаха.

Хүн зоной элүүр энхые хамгаалха ябадалые, ажаһуудалай талаар хангалгые һайжаруулха, арадай гэгээрэлэй гурим хүгжөөхэ, соёл культурын эмхи зургаануудые бүри олошоруулха.

1976—1980 онуудта хүн зониие ажаһуудалай талаар хангаха, элүүр энхыень хамгаалха, гэгээрэлыень хүгжөөхэ талаар иимэ үрэ дүнгүүдые туйлаха гэбэл:

(1975 онтой сасуулхада (процентээр)

	1976 он	1977 он	1978 он	1979 он	1980 он
Хүн зониие ажаһуудалай талаар хангалгын хэмжээн	107,9	116,4	125,8	136,6	148,7
Гүрэнэй бюджедэй һургуулиин наһа гүйсөөгүй үхибүүдэй эмхи зургаануудта байдаг үхибүүдэй тоо	104,4	109,9	115	120,2	125,5
Һургуулинуудай. һунаагдаһан бүлэгүүдэй һурагшадай тоо	108,9	115,7	124,7	134,1	143,8
Техническэ мэргэжэл олгодог һургуулинуудта һурагшадые абалга — бүхыдөө	101,4	101,8	105,2	108,7	112,5
Тэрэ тоодо: техническэ мэргэжэл олгодог дунда эрдэмэй училищинуудта	118,4	134,5	150,3	164,8	181,4
Дунда эрдэмэй тусхай һургуулинуудта һурагшадые абалга	100,6	101,4	102,3	103,3	105,1
Дээдэ һургуулинуудта һурагшадые абалга	100,4	101,6	103	104	105,4
Больницын оронОй тоо	102,2	104,4	106	107,6	109,7

Статья 4. СССР-эй арадай ажахые 1976—1980 онуудта хүгжөөхэ гүрэнэй табан жэлэй түсэбэй нимэ гол шухала үрэ дүнгүүдые союзна республикануудаар баталха гэбэл:

	Промышленностиин продукци 1980 ондо 1975 онтой сасуулхада процентээр: республикын газар дээрэ байһан бүхы промышленность	Промышленностиин продукци 1980 ондо 1975 онтой сасуулхада процентээр: союзна республиканска ба республиканска министерствэнүүд, зургаанууд	1976—1980 онуудта худөө ажахын продукциин жэлэй дунда хэмжээн 1971—1975 онуудай жэлэй дунда хэмжээнтэй сасуулхада процентээр	1980 ондо гүрэнэй кооперативна худалдаа наймаанай розничнэ эд бараанай эрьесэ 1975 онтой сасуулхада процентээр
РСФСР	136	127	116	129
Украинын ССР	133	123	113	127
Белоруссиин ССР	143	128	112	128
Узбегэй ССР	136	128	122	139
Казахай ССР	140	129	115	127
Грузиин ССР	141	137	129	132
Азербайджанай ССР	139	132	121	134
Литвагай ССР	132	123	111	126
Молдавиин ССР	147	143	137	134
Латвиин ССР	127	121	116	123
Киргизэй ССР	137	130	113	130
Таджигай ССР	139	121	116	129
Армениин ССР	146	135	124	135
Туркмениин ССР	130	121	119	135
Эстониин ССР	126	126	117	123

1976—1980 онуудта арадай ажахые хүгжөөхэ табан жэлэй түсэб тухай Хуулинуудые абахыень союзна республиканай Верховно Соведүүдтэ даалгаха. Тиихэдээ республикын газар дээрэ байһан бүхы ажахынуудые хүгжөөхэ үрэ дүнгүүдыень заажа үгэхэ.

Статья 5. СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ, союзна республиканай Министрнүүдэй Соведүүдтэ, СССР-эй министерствэнүүд болон зургаанuудта даалгагдана гэбэл:

а) КПСС-эй XXV съездын баталһан СССР-эй арадай ажахые 1976—1980 онуудта хүгжөөхэ Гол шэглэлнүүдые энэ Хуулиие хүтэлбэри болгон, предприяти, үйлэдбэриин нэгэдэл болон организаци бүхэнэй жэл жэлээрнь харуулһан табан жэлэй түсэбүүдые табихыень хангаха:

б) экономикоёо хүгжөөхэ, үйлэдбэриин шанарай гол шухала показательнуудые һайжаруулха талаар тогтоогдоһон даалгабаринуудые дүүргэхэ хэмжээ ябуулгануудые зохёогоод, бэелүүлхэ. Арадай ажахые түсэблэхэ, хүтэлбэрилхэ хэрэг һайжаруулха, предприятинуудай үйлэдбэриин нэгэдэлнүүдэй, организацинуудай, эмхи зургаануудай хүдэлмэриие һайжаруулха:

в) табан жэлэй түсэбые дүүргэхэдээ, гол түлэб ажалай бүтээсын ургалтын ашаар, научно-техническэ дэбжэлтэ түргэдхэлэнэй, арадай ажахын бүхы һалбаринуудта алмалтын гурим шангадхаһанай, хүдэлмэриин шанар һайжаруулһанай үндэһөөр нийтын үйлэдбэриин ашаг үрые бүхы хэмжээгээр дээшэлүүлхэ ябадалые туйлаха хэрэгтэ онсо анхаралаа хандуулха.

Статья 6. СССР-эй арадай ажахые 1976—1980 онуудта хүгжөөхэ Гүрэнэй табан жэлэй түсэб тушаа Союзай Соведэй ба Национальностьнуудай Соведэй Түсэблэлгэ-бюджедэй комиссиин, һалбаринуудай комиссинуудай, Залуушуулай хэрэгэй талаар комиссинуудай тобшололнууд дотор найруулагдаһан дурадхалнуудые, СССР-эй Верховно Соведэй палатануудай заседаниинууд дээрэ депутадуудай оруулһан дурадхалнуудые, ажаглалтануудые хаража үзөөд, тэдээн тушаа зохихо шиидхэбэри абахыень СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ дурадхаха.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. ПОДГОРНЫЙ.
СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь М. ГЕОРГАДЗЕ.
Москва, Кремль. 1976 оной октябриин 29.

[illegible]артиин түсэбүүдые дүүргэхэбди!

[illegible]ПСС-эй ЦК-гай октябр[illegible] (1976 он) Пленумэй [illegible]эбэринүүдые. тэрээн [illegible] КПСС-эй ЦК-гай Ге[illegible]ьна секретарь нүхэр [illegible]. Брежневэй хэлэһэн үнэн баримтатай, гүнзэгы [illegible]ай үгые. СССР-эй Верховно Соведэй сессиин ма[illegible]нуудые бүхы совет [illegible]ажал ябуулгымнай дай[illegible]ы программа гэжэ тоо[illegible]. Ажалшадай коллекти[illegible] эдэ документнүүд по[illegible]скэ ба ажалай ехэ [illegible]ын оршон байдалда [illegible] хэлсэгдэнэ. Партиин [illegible]ан зорилгонуудые ам[illegible]атайгаар бэелүүлхын [illegible] совет хүнүүд шэнэ түмэ[illegible]ые хараална.

[illegible]Түсэбтэ арбадахи табан [illegible] ороной социально-эко[illegible]ска саашанхи хүгжэл [illegible]рограмма айхабтар ехэ [illegible] — гэжэ «Минскстрой» [illegible]адай нэгэдхэгдэһэн [illegible] бригадир Социалис [illegible]ай Герой **А. Громов** [illegible]ай корреспонденттэй [illegible]дэхэдөө хэлэбэ. — [illegible]р-хото Минскын барил[illegible] 1 миллион шахуу дүр[illegible] метр талмайтай бай[illegible] гэр бариха ёһотой. [illegible]э дүрбэдэхи айл [illegible] шэнэ байрада нүү[illegible]хол. Гэр бүхэнииe [illegible]онь урид ашаглалгада оруулхын түлөө манай бригада оролдолго гаргана. Жэшээнь, 135 квартиратай гэрые хоёр һараар урид ашаглалгада тушаагаабди. Түсэбтэ табан жэлдэ бригадамнай хэдэн арбаад шэнэ байшан — байрын гэрнүүд, һургуулинууд, хүүгэдэй саадууд, хамтын байранууд — бариха юм. Совет хүн бүхэнэй зүрхэ сэдьхэлдэ хадуугдаһан, анхарал татаһан Леонид Ильич Брежневэй хэлэһэн үгэ бидэниие ажалай баатаршалгада зоригжуулна.

Ивановска областиин Яковлевска улһан бүдэй комбинадай нэхэгшэ, Социалис Ажалай Герой, КПСС-эй XXV съездын делегат **А. Смирнова** гол түлэб эхэнэрнүүдһээ бүридэһэн коллективтэй предприятида ажалладаг юм.

— Эгээл иимэлээ бидэ олон үхибүүтэй бүлын, ганса эхэнэр хүдэлмэрилэгшын һуудал байдал һайжаруулха тухайда КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй хэлэһэн үгые урма баяртайгаар угтаабди, — гэжэ тэрэ хэлэбэ.

Комбинадай коллектив, Ивановска областиин бүхы нэхэгшэдтэ адли, түсэбтэ табан жэлэйнгээ даабаринуудые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө тэмсэнэ. Жэлэй эхинһээ хойшо түсэбһөө гадуур 1 миллионһоо үлүү метр улһан бүд нэхэгдээ. Энэнь ашаг үрын ба ажалай шанарай дээшэлүүлэгдэһэнэй үрэ дүн мүн. Бүд нэхэгшэдэй бүхэсоюзна мүрысөөнэй үүсхэлшэдэй уряае дэмжэн, сугтаа хүдэлдэг 125 нүхэдни арбадахи табан жэлдэ хоёр табан жэлэй даабари дүүргэхые шиидэбэ. Эдэнэр хэлэһэн үгэдөө хүрэжэ байна.

Пленумэй ба сессиин материалнуудта хүдөө ажахын үйлэдбэриие хүгжөөлгэдэ, газар тарялан шанаржуулгын асуудалнуудта онсо анхарал хандуулагдана гэжэ «Главармводстройн» начальник **Р. Шагоян** хэлэбэ.

«Балашов» гэжэ пароходой капитан **Е. Рудзит** иигэжэ хөөрэнэ:

— Латвиин портнуудта хабаатай суднануудай тоо үшөө олошоржо байна. Манай пароходстводо шэнэ танкернууд, теплоходууд нэмэжэ эльгээгдэнэ. Портнуудай техническэ талаараа хангагдалга нилээд хүгжөөгдөө. Партиин хараалһан ажари ехэ түсэбүүдэй бодотоор бэелүүлэгдэжэ байһые эдэ бүгэдэндэ харанабди.

— «Ашаг үрэ ба шанар» гэһэн ойлгомжо эрдэм наукые үйлэдбэритэй нягта холбоотойгоор хүгжөөхэ гэһэн удхатай, — гэжэ Ленинградай Пальмиро Тольяттиин нэрэмжэтэ инженерно-экономическа институдай ректор, экономическа эрдэмэй доктор **И. Сигов** хэлэнэ. — Манай институтта һуралсалай — эрдэм үйлэдбэриин бүлэг барилганuудые хэхэ ехэ хараа түсэбүүд табигдаба. Һуралсалай кафедранууд, ажахын тоосооной подразделенинүүд тэрэнэй бүридэлдэ ороно.

Л. И. Брежневэй хэлэһэн үгэ, КПСС-эй ЦК-гай Пленумэй шиидхэбэринүүд, СССР-эй Верховно Соведэй сесси дээрэ баталагдан абтаһан табан жэлэй түсэб эрдэмэй коллективүүдэй хүдэлмэриин ашаг үрые, шанарые дээшэлүүлхэ байна.

Үргэн ехэ Эхэ оронОймнай элдэб газар нютагуудта ажалшадай коллективүүдэй митингнүүд, суглаанууд үнгэргэгдэжэ, КПСС-эй ба Совет гүрэнэй эб найрамдалта дотоодын болон гадаадын политикые дэмжэжэ байһан тухайдаа совет хүнүүд мэдүүлнэ. КПСС-эй ЦК-гай Пленумэй, СССР-эй Верховно Соведэй сессиин материалнууд оронойнгоо экономическа хүсые дээшэлүүлхэ, совет хүнүүдэй һуудал байдал һайжаруулха тухайда түрэл парти, правительствын саг үргэлжын анхарал оролдолго хандуулгын үшөө нэгэ тодотомо гэршэ жэшээ болоно гээд үгэ хэлэгшэд тэмдэглэнэ.

(ТАСС).

[illegible]-эй ДЕЛЕГАЦИИН ЕРЭЭД БАЙҺАН ТУХАЙ

[illegible]НДОН (ТАСС). Вели[illegible]аниин лейборис пар[illegible] гүйсэдхэхэ комитедэй [illegible]аар эндэ ерээд байһан [illegible]-эй ЦК-гай Политбюро [illegible] гэшүүндэ кандидат, [illegible] ЦК-гай секретарь Б. Н. Пономарев түрүүтэй КПСС-эй делегаци лейборис партиин генеральна секретарь Р. Хейуордтой, Национальна гүйсэдхэхэ комитедэй гэшүүн Я. Микардотай уулзажа хөөрэлдэбэ.

КПСС-эй делегаци Англиин премьер-министр Дж. Каллагэнтай уулзаһан байна. Б. Н. Пономарёв, Дж. Каллагэн хөөрэлдөө.

БКТ-гэй генеральна секретарь Л. Мэррейтэй, БКТ-гэй Генсоведэй гэшүүн, транспортна ба дүршэл шадабари багатай хүдэлмэришэдэй профсоюзай генеральна секретарь Дж. Джонсонтой, мүн Англиин профсоюзуудай бусад хүтэлбэрилэгшэдтэй совет делегациин гэшүүд тред-юнионуудай Британиин конгрессэй штаб-байшан соо хөөрэлдэһэн байна.

СССР-эй АРАДАЙ АЖАХЫЕ 1977 ОНДО ХҮГЖӨӨХЭ ГҮРЭНЭЙ ТҮСЭБ ТУХАЙ

СОВЕТ СОЦИАЛИС РЕСПУБЛИКАНУУДАЙ СОЮЗАЙ

Х У У Л И

Совет Социалис Республикануудай Союзай Верховно Совет **ингэжэ тогтообо**:

Статья 1. СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй зууршалһан, СССР-эй арадай ажахые 1977 ондо хүгжөөхэ Гүрэнэй түсэбые Союзай Соведэй ба Национальностьнуудай Соведэй Түсэблэлгын-бюджетнэ комиссинуудай, промышленностиин комиссинуудай, транспортын ба хэлхээ холбооной комиссинуудай, барилгын ба барилгын материалнуудай промышленностиин комиссинуудай, хүдөө ажахын комиссинуудай, арадай хэрэглэлэй эд товарнуудай комиссинуудай, элүүрые хамгаалгын ба социальна тэдхэмжын комиссинуудай, арадай гэгээрэлэй, эрдэм болон соёлой комиссинуудай, худалдаа наймаанай, ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын ба коммунальна ажахын комиссинуудай, байгаали сахин хамгаалха комиссинуудай, залуушуулай хэрэгүүдэй талаар комиссинуудай заһабаринуудые хараада абажа, һайшааха.

Статья 2. СССР-эй арадай ажахые 1977 ондо хүгжөөхэ гүрэнэй түсэбые нимэ гол тоо баримтануудтайгаар баталха:

(Ургалтань 1976 онойхитой сасуулхада процентээр)

Хэрэглэмжэ ба нөөсэлэлгэдэ ашаглагдаха национальна доход	4,1
Промышленностиин продукци — бүхы дээрээ	5,6
тэрэ тоодо: Үйлэдбэриин хэрэгсэлнүүдые үйлэдбэрилгэ	5,9
Хэрэглэлэй зүйлнүүдые үйлэдбэрилгэ	4,9
Гүрэнэй капитальна һомололго	4,6
Бүхы түхэлэй транспортын ашаанай эрьесэ	6,3
Ажалай бүтээсэ: промышленностиин талаар	4,8
барилгын талаар	5,3
түмэр замай транспортын талаар	3,6
Промышленна ажал ябуулгаһаа орохо ашаг олзо	11
Хүн бүхэндэ хүртэхэ бодото олзо оршо	3,8
Арадай ажахыдахи салин хүлһэнэй фонд	4,2
Гүрэнэй ба кооперативна розничнэ худалдаа наймаанай эрьесэ	4,8

Статья 3. 1976 онойхитой жэшэбэл, 1977 ондо нимэ нэмэлтэ хангаха

Хүн зоной ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын хэмжээн	7,3 процентээр
Гүрэнэй бюджедэй мүнгөөр хангагдадаг, һургуулиин наһа гүйсөөгүй эмхи зургаануудтахи үхибүүдэй тоо	4.8 процентээр
Һургуулинуудтахи, бүхэли үдэртөө байжа һурадаг группануудтахи һурагшадай тоо	6.9 процентээр
Техническэ мэргэжэл олгодог һургуулинуудта һурагшадые абалга	3,4 процентээр
Тусхай дунда һургуулинуудай үдэрэй отделенинүүдтэ һурагшадые абалга	1,1 процентээр
Дээдэ һургуулинуудай үдэрэй отделенинүүдтэ студентнүүдые абалга	1.7 процентээр
Больницануудтахи койконуудай тоо	2.1 процентээр

Бүхы оршонуудые хэрэглэн, 1977 ондо 112.1 миллион дүрбэлжэн метр нийтэ талмайтай байрын гэрнүүдые бариха.

Статья 4. Союзай Соведэй ба Национальностьнуудай Соведэй түсэблэлгын-бюджетнэ болон бусад саг үргэлжын комиссинуудай тобшолол дотор найруулагдаһан, СССР-эй арадай ажахые 1977 ондо хүгжөөхэ гүрэнэй түсэб тушаа дурадхалнууд ба ажаглалтануудые, тэрэшэлэн СССР-эй Верховно Соведэй палатануудай заседаниинууд дээрэ депутадуудай оруулһан дурадхалнууд ба ажаглалтануудые хаража үзэхыень, эдээн тушаа зохихо шиидхэбэринүүдые гаргахыень СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ даалгаха.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. ПОДГОРНЫЙ.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль.
1976 оной октябриин 29.

СССР-эй 1977 оной гүрэнэй бюджет тухай Совет Социалис Республикануудай Союзай

ХУУЛИ

Совет Социалис Республикануудай Союзай Верховно Совет нигэжэ тогтообо:

Статья 1. СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй зууршалhан, СССР-эй 1977 оной гүрэнэй бюджедые Союзай Соведэй ба Национальностьнуудай Соведэй түсэблэлгын-бюджетнэ комиссинуудай, промышленностиин комиссинуудай, транспортын ба хэлхээ холбооной комиссинуудай, барилгын ба барилгын материалнуудай промышленностиин комиссинуудай, хүдөө ажахын комиссинуудай, арадай хэрэглэлэй эд товарнуудай комиссинуудай, элүүрые хамгаалгын ба социальна тэдхэмжын комиссинуудай, арадай гэгээрэлэй, эрдэм болон соёлой комиссинуудай, худалдаа наймаанай, ажаhуудалай хэрэглэмжэ хангалгын ба коммунальна ажахын комиссинуудай, байгаали сахин хамгаалха комиссинуудай, залуушуулай хэрэгүүдэй талаар комиссинуудай заhабаринуудые хараада абажа, оршын талаар 238.939.972 мянган түхэриг, гаршын талаар 238.732.458 мянган түхэриг, оршонь гаршаhаа 207.514 мянган түхэригөөр ехэ байхаар баталха.

Статья 2. СССР-эй 1977 оной гүрэнэй бюджедтэ гүрэнэй ба кооперативна предприятинуудhаа, организацинуудhаа ороходо оршые — эрьесын налог, үйлэдбэриин фонднуудай түлөө түлөөhэн, бэшэгдэмэл түлбэринүүд, ашаг олзын сүлөө үлэгдэл, ашаг олзоhоо оруулагдаха мүнгэн, олзын налог ба социалис ажахыhаа ородог бусад оршонуудые — хамта дээрээ 216.756.240 мянган түхэриг байхаар тогтоохо.

Статья 3. СССР-эй 1977 оной гүрэнэй бюджедhээ арадай ажахые — хүндэ промышленностиие, барилгын индустриие, хүнгэн ба эдеэ хоолой промышленностиие, хүдөө ажахые, транспортые, гэр байрын-коммунальна ажахые, арадай ажахын бусад hалбаринуудые мүнгөөр хангалгада зорюулагдаха гаршануудые — хамта дээрээ 123.394 451 мянган түхэриг байхаар тогтоохо.

Статья 4. СССР-эй 1977 оной гүрэнэй бюджедhээ социально-соёлой хэмжээ ябуулгануудта — юрэнхы эрдэмэй hургуулинуудта, техническэ мэргэжэл олгодог, тусхай дунда ба дээдэ hургуулинуудта, эрдэм-шэнжэлгын эмхи зургаануудта, библиотекэнүүдтэ, клубууд ба театрнуудта, хэблэл, телевидени, радио-дамжуулгада, гэгээрэлэй ба соёлой бусад хэмжээ ябуулгануудта; больницануудта, хүүгэдэй яслинууд, санаторинуудта, элүүрые хамгаалгын ба физкультурын бусад эмхи зургаануудта, пенсинүүд болон тэдхэмжэнүүдтэ — хамта дээрээ 83.854.028 мянган түхэриг, тэрэ тоодо гүрэнэй социальна страхованиин бюджедэй талаар 29.809.413 мянган түхэриг hомолхоор тогтоохо.

Статья 5. СССР-эй 1977 оной гүрэнэй бюджедhээ оронoй оборонын хэрэгтэ 17.230.000 мянган түхэриг hомолхоор тогтоохо.

Статья 6. СССР-эй 1977 оной гүрэнэй бюджедhээ гүрэнэй засагай зургаануудые, гүрэнэй захиргаанай, сүүдэй ба прокуратурын зургаануудые мүнгөөр хангахын тула 2.030.706 мянган түхэриг hомолхоор тогтоохо.

Статья 7. 1977 оной союзна бюджедые оршын талаар 133.334.169 мянган түхэриг, гаргашын талаар 133.126.655 мянган түхэриг, оршонь гаршаhаа 207.514 мянган түхэриг ехэ байхаар баталха.

Статья 8. Союзна республиканuудай 1977 оной гүрэнэй бюджедүүдые оршо ба гаршын талаар 105 605.803 мянган түхэриг байхаар тогтоохо, тэрэ тоодо союзна республиканuудта:

(мянган түхэригөөр)

Россиин Совет Федеративна Социалис Республика	57.972.123
Украиныш Совет Социалис Республика	17.963.009
Белоруссиин Совет Социалис Республика	4.578.000
Узбегэй Совет Социалис Республика	4.469.795
Казахай Совет Социалис Республика	7.063.242
Грузиин Совет Социалис Республика	1.830.547
Азербайджанай Совет Социалис Республика	1.728.505
Литвагай Совет Социалис Республика	2.072.830
Молдавиин Совет Социалис Республика	1.343.683
Латвиин Совет Социалис Республика	1.372.807
Киргизэй Совет Социалис Республика	1.202.396
Таджигай Совет Социалис Республика	1.078.472
Армениин Совет Социалис Республика	1.199.613
Туркмениин Совет Социалис Республика	846.220
Эстониин Совет Социалис Республика	883.961

Статья 9. Союзна республиканuудай гүрэнэй бюджедүүдтэ 1977 оной нииисоюзна гүрэнэй налогууд ба олзо оршонуудhаа орохо мүнгые иимэ хэмжээнүүдтэйгээр баталха:

а) эрьесын налогоор орохон мүнгэнэй РСФСР-эй — 42.7 процентнь. Украиныш ССР-эй — 48.5 процентнь. Белоруссиин ССР-эй — 62.4 процентнь. Узбегэй ССР-эй — 86.2 процентнь. Казахай ССР-эй — 100 процентнь. Грузиин ССР-эй — 76.7 процентнь, Азербайджанай ССР-эй — 61 процентнь, Литвагай ССР-эй 88.4 процентнь. Молдавиин ССР-эй — 62.8 процентнь. Латвиин ССР-эй — 40.6 [illegible] [illegible] ССР-эй — 96.7 процентнь. Таджигай ССР-эй — 89.2 процентнь, Армениин ССР-эй — 75.5 процентнь. Туркмениин ССР-эй — 95.9 процентнь, Эстониин ССР-эй 52.6 процентнь;

б) 1977 ондо тараагдаха 3 процентын шүүбэритэ гүрэнэй дотоодын урьhалзамжын мүнгэнэй 50 процентнь;

в) Узбегэй ССР-эй, Казахай ССР-эй, Литвагай ССР-эй, Таджигай ССР-эй, Туркмениин ССР-эй гүрэнэй бюджедүүдтэ — хүн зоной олзын налогой 100 процентнь.

СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ гүрэнэй түсэбөөр хараалагдаhан хэмжээ ябуулгануудые мүнгөөр хангахын тула союзна бюджедhээ 1977 ондо Казахай ССР-эй гүрэнэй бюджедтэ 148.920 мянган түхэриг табиха.

Статья 10. СССР-эй 1977 оной гүрэнэй бюджет тушаа Союзай Соведэй ба Национальностьнуудай Соведэй түсэблэлгын-бюджетнэ болон бусад саг үргэлжын комиссинуудай тобшололнууд дотор найруулагдаhан дурадхалнууд ба ажаглалтанuудые, тэрэшэлэн СССР-эй Верховно Соведэй палатануудай заседанинууд дээрэ депутадуудай оруулhан дурадхалнууд ба ажаглалтануудые хаража үзэхэ, тэдээн тушаа зохихо шиидхэбэринүүдые гаргахыень СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ даалгаха.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. ПОДГОРНЫЙ.
СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль.
1976 оной октябриин 29.

СССР-эй 1975 оной гүрэнэй бюджедэй гүйсэдхэл тушаа тоосоое баталха тухай

СССР-эй Верховно Соведэй тогтоол

Совет Социалис Республикануудай Союзай Верховно Совет нигэжэ тогтообо:

СССР-эй 1975 оной гүрэнэй бюджедэй гүйсэдхэл тухай тоосоое оршын талаар 218.768. 943 мянган түхэриг, , гаршын талаар 214.520.703 мянган түхэриг, оршонь гаршаhаа 4.218.240 мянган түхэригөөр ехэ байхаар баталха.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. ПОДГОРНЫЙ.
СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь М. ГЕОРГАДЗЕ.
Москва, Кремль. 1976 оной октябриин 29.

Буряадай автотранспортна управлениин 3-дахи предприятиин бэрхэ жолоошон Яков Борисович Массович халаанай туршада 10—12 тонно хилээмэ зөөжэ, даабаряа 15—20 процентээр үлүүлэн дүүргэнэ.

Я. Б. Массович арбадахи табан жэлэй даабари болзорhоонь урид дүүргэхээр социалис уялга [illegible] хай. Байгша оной арба hарын даабари долоо hарын [illegible] шада дүүргэhэн байна. Коммунис ажалай ударнигай нэрэ солодо хүртэнхэй. «1974—1975 онуудай социалис мүрысөөндэ илагша» гэhэн тэмдэгүүдээр шагнагданхай.

ПРОФСОЮЗУУДАЙ ОБЛАСТНОЙ СОВЕДЭЙ ПЛЕНУМ

Профсоюзуудай Буряадай областной Соведэй табадахи пленум болобо.

Энэ пленум дээрэ профсоюзуудай областной Соведэй түрүүлэгшэ **В. И. Титов** «КПСС-эй XXV съездын шиидхэбэринүүдэй үндэhөөр ажалшадые ажалда дуратайгаар, hайн абари зантайгаар хүмүүжүүлгые саашадань hайжаруулхын тула профсоюзай организацинуудай бэелүүлхэ зорилгонууд тухай» элидхэл хээ.

Партиина организацинуудай хүтэлбэри доро предприятинуудай, барилганууудай, колхоз, совхозуудай профсоюзай организацинууд КПСС-эй түүхэтэ XXV съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ, Профсоюзуудай съездые нэрэтэй солотойгоор угтаха гэжэ ажалшад эдэбхитэйгээр хүдэлнэ гээд элидхэлшэ тэмдэглэhэн байна.

Хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай обкомой түрүүлэгшэ **С. Б. Бальжинимаев**, ЛВРЗ-гэй инструментальна цехэй токарь Социалис Ажалай Герой **Б. З. Поздеев**, мяха-консервын комбинадай соёлой байшангай директор **Г. П. Карлиеня**, Забайкалиин транспортна барилгашадай (БАМ) харгы замай профсоюзой түрүүлэгшэ **В. В. Исаков**, ВЛКСМ-эй обкомой секретарь **А. И. Лоскутников** болон бусад элидхэл зүбшэн хэлсэлгэдэ хабаадаба.

Профсоюзуудай Буряадай областной Соведэй союзууд хоорондын профсоюзай ээлжэтэ, XIV конференцие 1977 оной февралиин 10-да зарлаха гэжэ пленум дээрэ шиидхэгдээ.

Пленум зүбшэн хэлсэгдэhэн асуудалаар зохихо тогтоол баталан абаба.

Коммунис партиин XXV съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые амжалтатайгаар бэелүүлхын, Агуухэ Октябриин социалис революциин 60 жэлэй ойе, СССР-эй профсоюзуудай XVI съездые нэрэтэй солотойгоор угтаха хэрэгтэ ажалшадай коллективүүдые элсүүлэн хабаадуулха талаар республикын профсоюзуудай организацинууд бүхы хүсэеэ зорюулха юм гэжэ профсоюзуудай областной Соведэй пленум партиин областной комитедые найдуулаа.

Манай корр.

ТҮСЭБ ҮЛҮҮЛЭГДЭНЭ

Буряадай мебелиин ба модо болбосоруулдаг комбинадай коллектив арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ абаhан уялгаяа амжалтатайгаар бэелүүлжэ байна. Байгша оной юhэ hарын туршада 2 миллион 355 мянган түхэригэй мебель хэжэ гаргаха даабари 2 миллион 387 мянганда хүргэгдөө. Хараалагдаhан түсэбhөө гадуур 13.300 кубометр технологическа зомгооhон гаргагдаба. Юhэ hарын туршада бүхыдөө продукци бүтээн гаргаха даабари 450 мянган түхэригөөр үлүүлэгдээ, тус комбинадай коллектив жэлэй эхинhээ яhала ургашатайгаар хүдэлжэ байна гээд хэлэхээр ааб даа.

— Олон жэл нэгэ ажалда хүдэлжэ, дүршэл шадабаритай болоhон хүдэлмэришэд комбинадаймнай коллектив соо олон юм. Эдэнэр залуушуулда hайн hайхан жэшээ харуулна. Тэдэниие hурган хүмүүжүүлнэ. Социалис мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Коллективэймнай бүхы амжалтанууд эндэhээл үндэhэтэй, —гэжэ тус комбинадай ажалай ба салин хүлhэнэй таhагай начальник А. Н. Киселева бидэндэ хөөрэнэ.

Түрүү хүдэлмэришэдэй дүй дүршэлые бэшэнэй дунда тарааха, социалис мүрысөө дэлгэрүүлхэ, тэрэнэй үүргые дээшэлүүлхэ хэрэгтэ ехэ анхарал табигдана. Цехүүдэй, мастерска участогуудай коллективүүдэй дунда дэлгэрhэн мүрысөөнэй дүн hара бүри согсологдоно. Хүдэлмэришэн бүхэн даабаряа хэр дүүргэнэб, продукциин шанар ямар байнаб, ажалай журам хэр зүбөөр сахигданаб, олониитын хэрэгтэ хэр эдэбхитэйгээр хабааданаб гэжэ сүм хаража үзэдэг юм. Эрхимэй эрхимүүд лэ түрүү hуури эзэлжэ, мүнгэн шангаар урмашуулагдадаг. Буряадай мебелиин, модо болбосоруулгын комбинадай хүдэлмэришэд hайн шанартайгаар, ехээр продукци гаргажа, ажалшадай эрилтые хүсэдөөр хангаха гэhэн хүсэл эрмэлзэлтэйгээр нигэжэ дундаа мүрысэн хүдэлнэ.

Сергей Степанович Аборовой хүтэлбэрилдэг хоёрдохи мебельнэ цехэй коллектив жэлэй эхинhээ долоо дахин социалис мүрысөөндэ илажа, дамжуулгын Улаан туг мүнгэн шантайгаар абаhан юм. Сергей Степанович Аборов залуу инженер. Гэбэшье мебель хэхэ ажал hайнаар мэдэдэг. Хүдэлмэришэдтэйгөө үгэеэ оложо ядадаггүй. Хүдэлмэришэн бүхэнэйнгөө шадабари мэргэжэлые мэдээд лэ [...] Ажалаа эмхидхэхэдээ [...] хүдэлмэришэдэйнгөө [...] шэл заабариие ха[...] абадаг юм. Ажалда [...] гүй, ажалhаа хож[...] ушар энэ коллектив [...] үзэгдэхээ болинхой. [...] нэр мебель эрхим [...] тайгаар бүтээжэ, [...] недели, hара бүринингөө [...] бариие амжалтатайгаар [...] лүүлнэ. Юhэ hарын [...] hаа гадуур 13 мянган [...] ригэй мебель бү[...] байна. Комбинадайнгаа [...] жуулгын Улаан тугые [...] хагүй гэhэн зорилгото[...]

Людмила Иннокентьевна Хананова комбинадай[...] хэ хүдэлмэришэдэй [...] жагсаhаар үнинэй [...] «Ажалай ветеран» [...] хүндэтэ нэрэтэй. [...] зургаан хүнhөө бүр[...] багахан коллективые [...] бэрилнэ. Эдэнэр м[...] хэрэгтэй хаотаган[...] хюрөөдэн гаргадаг [...] са сентябриин даа[...] гадуур 42 кубометр пр[...] ци гаргаа. Эдэнэр дам[...] гын Улаан вымпел 5[...] хэриг мүнгэн шан[...] hаяшаг абаба.

Технологическа зом[...] гаргадаг Александр Н[...] лаевич Роговой бр[...] абаад үзэе. Эдэнэр [...] техникээ бүтээсэ [...] гээр ашаглажа шадаhа[...] гаа ашаар лэ халаан [...] рингөө нормые холо [...] лэн дүүргэжэ, бэшэндэ [...] рүү ажалай үльгэр [...] харуулна. Эдэнэр үдэр[...] рингөө даабариhаа га[...] 2—3 кубометр техно[...] ска зомгооhо гаргана. [...] тябрь hарын даабари 6[...] бометрээр үлүүлэгд[...] лэй.

Дурдаха болоо hаа [...] түрүү хүдэлмэришэд Бу[...] дай мебелиин ба модо[...] босоруулгын комби[...] ехэ олон. Эдэнэр [...] наараа hанаагаа заhа[...] шэ. Улам шангаар хүд[...] ойhоо асарагдаhан [...] эрхим шанартан ме[...] жэ, бэшэшье олон пр[...] гаргана. Комбинадай [...] лектив Агуухэ Окт[...] социалис революци[...] жэлэй ойдо зорюулаг[...] уряануудаар зоригж[...] нууд, ажалайнгаа [...] улам шангадхана.

Эдэнэр байгша он[...] ban hарын туршада [...] лион 460 мянган тү[...] продукци гүрэндөө ти[...] даабаритай юм hэн. [...] риин 18-да энэ да[...] дүүргэhэн тухайгаа [...] бинадай коллектив [...] гаар мэдүүлээ. Энэ [...] коллектив ноябриин [...] бөөр 30 мянган [...] продукци худалдаад [...]

К. ЖАМЬЯНОВ.

ТҮРҮҮ ХОНИШОДОЙ ЖЭШЭЭГЭЭР

Аймагай хонишодой дунда энэ жэл дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ манай совхозой хонишод ходо түрүүлжэ ябаhан байха юм. Энээнhээ урда Гааргын совхоздо барюулагдаhан КПСС-эй райкомой болон аймгүйсэдкомой дамжуулгын Улаан туг манай совхоздо олгогдоо. Энэ хадаа ажахын хонишодой ехэхэн хүшээл оролдолгын үрэ дүн мүн гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

Совхозоймнай үнинэй, дүршэл ехэтэй хонишодой ажалай амжалтанууд аймаг доторoo суурхадаг гээшэ. Ахалагша хонишон Р. М. Молоковагай бригадада энэ жэл 100 эхэ хонин бүриhөө 100 хурьган түлжүүлэгдэhэн, эхэhээ илгагдахадаа, тус бүхэнэйнь шэгнүүр 20 килограмм татаhан юм. Түсэбынь 18 килограмм байгаа. Ноохо абаха түсэб 100 процент болоо hэн. Түрүү хонишон С. Н. Банаевагай hүрэгэй хонин бүриhөө тобир пайн хурьган абтаhан, ноохо хайшалха түсэб мүн лэ сүм дүүргэгдэhэн юм. Ахалагша хонишон Б. О. Бужиев 100 хонин бүриhөө 94 хурьга абажа шадаhан, мүн ноохоор даабаряа амжалтатай бэелүүлээ. Тус дүнгүүд хадаа манай ажахын арга боломжоор болоходо яhала hайн дүүргэлтэ гэжэ хэлэмээр. Мал харууhалха түрүү кошарно-базова арга үргэнөөр хэрэглэhэн ушар хонишодто туhатай байгаа.

Мүнөө совхоздо 20.410 толгой хонин тоологдоно. Тэдэнэй 6,5 мянга гараниинь энэ жэлэй хурьгад болоно бшуу. Залуу мал дүршэлтэй найдамтай хонишодто даалгагдана. Хурьгадые hайнаар харууhалха ехэ дүршэлтэй болоhон хонишодоймнай зэргэдэ Д. Ц. Мантаев оролсоно. Энэ малшан 1975 оной 715 толгой түл харууhалжа ябана. Тиин энэ хонишон түлгэнүүдые зуун процент бүрин бүтэнөөр ондо оруулhан, толгой бүриhөөнь 2750 грамм ноохо хайшалжа абаа. Түсэбөө 114 процент дүүргэhэн бэлэй. Түлгэ харууhалдаг нүгөөдэ Д. Ч. Хобраков хадаа мүн лэ нэгэшье толгой гарзалуулаагүй, хонидой толгой бүриhөөнь 2900 грамм ноохо абажа шадаа. Тиихэдээ бэрхэ түлгэшэн Д. Б. Гармаевай туйлаhан үрэ дүн — хониной толгой бүриhөө 3920 грамм ноохон.

Хонидые искусственна аргаар үрэжүүлгын дүрбэн пунктые hаадгүйгөөр хүдэлгэжэ, мүнөө энэ хонид сагсоогоо ороондо оруулагдаhан байха юм. Эртэ түрэхөөр 13 отарын хамта 8 мянган хонид үрэжүүлэгдээ. Совхозой түрүү бэрхэ техник-үрэжүүлэгшэдэй зэргэдэ Т. Ш. Доржиева, ахалагша хонишон С. Н. Банаева гэгшэд оролсоно. Үрэжүүлгэдэ хонид муу бэшээр бэлдэгдэhэн, хүсөөр hайн байгаа. Эхэ хонидой hүрэгүүд полиин hайн бэлшээридэ, зеленко тариhан газар дээрэ адуулагдаа.

Манай совхоздо хонидой 31 байра бии юм. Тэдэниие саг соонь заhабарилха, дулаалха, сэбэрлэхэ, дезинфицировалха, эртын түрэлгэдэ мүнөөнhөө бэлдэхэ хэрэгтэй. Дархашуулай бригада түлэг хүдэлжэ, хоёр байрые капитальнаар заhабарилжа дүүргээ. Совхозой дирекци, партком болон рабочком хонишодойнгоо гэр байрые, ажаhуудалые hайжаруулха талаар ехэхэн хэмжээнүүдые абаhан юм. Зарим малшадай гэртэ электрын элшэ хүсэ хүргэхэ аргагүйдэнэбди. Ушарынь, шухала хэрэгтэй трансформаторнууд совхозуудай трестhээ манда эльгээгдэдэггүй байна. Малшадые эд бараагаар хангалга райпогой зүгhөө тон муугаар эмхидхэгдэнэ. Үнэгэтэйн участогайшье, бусадшье холын заимкануудай хонишодто түрүүшын хэрэгсэлэй эд бараан хүргэгдэнэгүй.

Малшадай үхибүүд тухай совхоз саг үргэлжэ оролдолго гаргадаг юм. Малшадай үхибүүдэй байха 25 hууритай саад нээгдэнхэй, 50 hурагшадай байха совхозой интернат хүдэлдэг. Тэндэ малшадай үхибүүд түлөөhэгүйгөөр хооллодог байна. Совхоз өөрын пионерэй лагерьтай. Тиихэдэ ажалдаа шалгаржа, амжалта туйлажа ябадаг хонишодто, мүн бусад малшадта нютагай болон холын курортнуудта ошожо амарха, ороной городуудаар аяншалха, ВДНХ хараха путевконууд совхозой зүгhөө барюулагдадаг гээшэ.

Ниитын адууhа малай үбэлжэлгые түгэс бэлэдхэлтэйгээр угтажа, арбадугаар түсэбтэ табан жэлэй түрүүшын жэлые ажалай эрхим туйлалтануудаар алдаршуулхын тула манай совхозой хонишод бүхы бэлиг шадабаряа, хүсэл зоригоо элсүүлэн хүдэлмэрилнэ.

С. МАНГУТОВ,
Хурамхаанай совхозой рабочкомой түрүүлэгшэ.

ОЛОНОЙ ОРОЛДОЛГЫН АШААР

Манай эндэхи үндэр хада уула, ой тайга газартай нютагуудта зуниинь илангаяа богони, хүхэ ногооной шэмэтэйдэ үхэр малай hайнаар бэлшэхэ хаhань оройдоол 3—4 hара байдаг.

Тиимэhээ зунай бэлшээриин хаhые hайнаар хэрэглэхэ гээшэ манда зайлашагүй шухала. Юуб гэхэдэ, энэл үедэ оролдожо хүдэлөөл hаа, гүрэндэ тушаагдаха малаа hайса таргалуулха, гаргаша багатайгаар мяха ехээр абаха байна ха юмбибди.

Эдэ бүгэдые хараада абажа, манай совхозойхид байгша ондо малаа зунай бэлшээридэ, илангаяа хашараг, бярууднуудые холын бэлшээридэ гаргахынгаа урда тээ ехэ бэлэдхэл хээ: хабар бүри эртэ байхада эвдэрhэлангай байранууд заhабарилагдаhан, олон газарта хура бороодо оруулха хорёо, hарабша сарай гэхэ мэтэ баригдаа, малшадай гэрнүүд hайнаар түхеэрэгдөө hэн.

Мүн зунай эхеэр хээрын бэлшээридэ ногооной ургасын үшөө муу байдаг дээрэhээнь даб дээрэ үхэрнүүдтэ нэмэлтэ тэжээл болгон эдюулхэ үбhэ, hолоомо, талха тарьяанай зүйл абаашагдаhан байна. Гадна тэжээлэй дабhан, минеральна тэжээл гэхэ мэтэ хүсэд хүрэхоор гүүртэ бүхэндэ зөөгдөө.

Нигэжэ бүхы талаhаань hайнаар бэлдээд байхадаа, манай малшад суглаан дээрээ hайса хөөрэлдэжэ үзөөд, энэ жэлдэ одоол зунай бэлшээриин хаhада үхэр бүхэнэй шэгнүүрые ехээр нэмээхэ, арга боломжо гүйсэд бии гэжэ шиидэhэн байна. Тингэжэ малшан бүхэн өөhэд өөhэдынгөө арга боломжые хаража үзөөд, дээшэлүүлэгдэhэн уялгануудые абаа hэн. Тэрэ уялгань республикын газетэнүүдтэ толилогдожо, манай малшадай үүсхэлээр колхоз, совхоз бүхэндэ социалис мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрhэн байна.

Энэ жэлдэ хаа хаанагүй сагай уларил орёо бэрхэтэй байгаа гээшэ. Манайшье эндэ хабартаа, зунай эхеэр хүйтэн байгаад, хада уула, ой тайгын бэлшээриин ногооной ургаса нилээд хожом болотор муушаг байгаа. Бүри июлиин тэн болотор зарим газарта малай hайса садахаар ногоон гараагүй.

Иимэ эрхэ байдалда мал адуулагшад бүхы мэргэжэл шадабари, хүсэл оролдолгоёо гаргажа, үхэрнүүдээ сүүдхэ соо хорёодо оруулангүй шахуу адуулаа. Тиигээдшье урдаа тодорхой ехэ зорилго табяад, республика соогоо үүсхэл гаргаад байхадаа хүн бүхэн харюусалгаяа ойлгожо, муугаар хүдэлөөд, hүүлдэнь хэлэhэн үгэдөө хүрэжэ шадангүй эшэхэтэр байдалда орохогүйн тула малшаднай булта хэзээнэйхиhээ оролдосотойгоор хүдэлөө.

Хоёрдохёор, энэ жэлдэ үхэр малые холын бэлшээридэ гаргахынгаа урда hайса бодожо гүүртэ бүхэнниие зүбөөр бүридхөөд, үхэрнүүдые хуу томо жэжээрнь, эрэ эмээрнь илгаhан, үбшэн үлбэр малые амяарлаhан байнабди.

Хэнайшье мэдэhээр үхэрнүүдые олон хоногто туухаар холын бэлшээридэ абаашахада зуураа ехээр турадаг, муудадаг ха юм даа. Тиимэhээ энэ жэлдэ тэдэнээ аалихан даамгайгаар туужа, түрүүн хабарзаанда үбhэ тэжээл бэлэдхээд, тэндээ байлгажа, удаань холын бэлшээриин ногооной hайн болоходо тиишэ абаашаабди. Мүн намар малшад тэндэhээ малаа гуужа асархадаа баhал зууран намарзаануудта олон хоногто үхэрнүүдээ адуулhаар ерээ юм.

Тингэжэ харгы замдаа туугдахадаа мал тураагүй, нэмээhэн шэгнүүрээ доошолуулаагүй ерээ бшуу.

Гадна ой тайгын дунда бэлшээридэ зундаа hоно, батаганаанай илангаяа олон байдаг дээрэhээнь 7—8 гүүртын зэргэлээд байдаг Будай, Хамни гэжэ газарнуудта тусхай түхеэрэлгэ тодхоод, үхэрнүүдые «инсектисид» хороор угаагаа. Тэрэнэй ашаар мал hоно, батаганаанда ехэ ядараагүй.

Энэ жэлдэ совхозой дирекци, партком болон рабочкомой зүгhөө малшадай дунда дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ тэдэниие бүхы хэрэгтэй юумээр хангаха асуудалда онсо анхарал хандуулагдаа. Энэшье гайхалгүй ааб даа. Манай ажахын гол hалбари — мяханай мал үсхэбэрилгэ болоно. Совхоз дотор бүхыдөө абтадаг мяханай 60 процентнь зунай бэлшээриин үедэ абтана ха юм.

Тиимэhээ ажахын партиина комитедэй гэшүүд булта зунай бэлшээриин үедэ тусхай даалгабаритай байжа, гус тустаа гүүртэнүүдые даажа абаад, тэдэндэ саг үргэлжэ ошодог, али болохо туhаламжа хүргэдэг байгаа. Агитаторнууд, политинформаторнууд малшадай дунда ойлгуулгамжын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулаа. Эндэ П. О. Цыренов, М. Б. Доржиев, З. Г. Муранов гэгшэд малшадай дунда мүрысөө эмхидхэхэ, үрэ дүнгыень саг соонь гаргаха талаар ехэ ажал хээ.

Эдэ бүгэдын ашаар лэ манай малшад абаhан уялгаяа амжалтатайгаар дүүргээ. Бэлшээн таргалуулагдахаар табигдаhан бүхы 2.633 үхэрэй тус бүриин шэгнүүр сүүдхэдээ дунда зэргээр 1.004 граммаар нэмэгдээ. Тингэжэ зунай бэлшээрин 100 хоног соо 2.678 центнер мяхан абтаа гэхэ гү, али [...] hан уялгамнай үлүүлэн [...] гэгдээ. [...]

Д. ГОНГОРОВ,
СССР-эй 50 жэлэй нэрэмжэтэ совхозой директор.
Захааминай аймаг.

ӨӨРЫН ЗҮРГЭ

Хүдэр томо пеэшэнгүүд галаар амилжа, хүнхинэхэ юм. Дүүжэн кранууд аргаахан hолжоржо, булад шудхалаануудые нэгэ газарhаа нүгөөдэ газартань абаашана. Ажал хүдэлмэри үргэлжэдөө хүнхинэн зэдэлжэ, хэды хирэндэ үдэшэ, hүни, үглөө болоhые дао дээрэ мэдэхэгүйш. Хүдэлмэришэн бүхэн өөрынгөө газарта зогсонхой, сүлөөгүй хүдэлнэ.

Дмитрий Филиппович Багин мүн баhа сүлөөгүй. Хамсыгаа тохоногтоо хүрэтэр шаманхай, энгэрынь сэлигдэнхэй. Ээлжээтэ шудхалаагаа сэбэрлэжэ дүүргээд, камера сооhоо гаргажа, тэрүү саана байhан крановщицые даллана. Дүүжэн кран уданшьегүй hолжорhоор ерэжэ, хэрэгтэй детальнуудые хажуудань буулгажархина. Дмитрий Филиппович нюурайнгаа хүлhэ үшөө дахин аршаад, булэг шудхалаануудые түмэр тэргэхэн дээрэ одоол зохидоор табсантуулан табижа, тэрэ тэргэхэнээ камера руу аргаахан түлхижэ оруулба. Үүдыень забhаргүйгөөр хаагаадхиба. Марля-респиратораар амаа халхалжа уяад, нилээд уташаг түмэр урга-штанга бахим барижа, нэгэ үзүүрыень камера руу гүдаржархёод, тобшохониие даражархиба. Табсан дээрэ тулгалан зогсонхой, бүхы бэеэрээ урагшаа бүгтыбэ. Хараха янзада, ашаатай тэргэ шэрэжэ ябаhан гэхэ гү, али нилээд шанга hалхин өөдэ жүдхэhэн шэнги hанагдаха юм.

Юундэ нитэрээ урагшаа бүгтынэ гээшэб? Даб дээрэ ойлгохонь бэрхэтэй байгаа бэлэй. Ямаршье юумэндэ өөрын нюуса, онсо маяг бии юм бээзэ. Тэрэнэй бүгтыхэнь мүн баhа өөрын удхатай байгаа. Камерын хажууда гэхэ гү, али зэргэлээд байдаг модон табсан ялайштараа элэнхэй, доошоо хонхойшонхой, хүлөөрөө тулгалхада одоол найдамтай юм. Булад шудхалаануудые сэбэрлэгшэд үнэхөөрөөшье бүхы шадалаараа тулгалха баатай болодог. Юуб гэхэдэ, дробеструйна камера гээшэмнай миил пеэшэн бэшэ, бүхы юумэн шэшэрэн hалганажа, аппарадшье агаарай 6—7 атмосферын дараса доро хүдэлнэ бшуу. Эгээл энэ үедэ алдангүй шэртэжэ, түмэр урга-штангаараа үнөөхи шудхалаануудаа хүдэлгэжэ ороно ха юм.

Энээхэн түмэр урга-штанга анха түрүүшынхеэ бариhан хүн мэгдэхээ hанадаг. Агаарай 6—7 атмосферын дараса доро бүхы юумэн шэшэрэн hалганажа, үнэхөөрөөшье аймшагтай шэнги hанагдаха юм. Зарим хүнүүд тэсэнгүй, ондоо цехтэ ошожо, тад ондоо мэргэжэлээр хүдэлжэ эхилдэг гээшэ. Тиихэдэ Дмитрий Филипповичэй туhалагшаар хүдэлжэ эхилhэн хүн заабол энэ мэргэжэлдээ hураhа, саашадаа ехэл шунахайгаар хүдэлжэ ородог.

ЛВРЗ-гэй буладай цехтэ шудхалаануудые сэбэрлэхэ, отолхо дүрбэн дробеструйна камера бии юм. Технологическа нормын ёhоор, нэгэ камерань халаан соо табан тонно дунда зэргын, зургаан тонно томо шудхалаа угаахэ байна.

Дмитрий Багин ажалаа бата найдамтайгаар хэдэг хүн гээшэ. Яараха, голодоhо гаргаа гэжэ байхагүй. Үшөө нэгэ hайн талань гэхэдэ, бэеэ hайрхахые оролдодоггүй.

ЛВРЗ-гэй булад шудхалгын цех соо ороо hаа, модон хабтагай харахат. Тэрээн дээрэ нигэжэ бэшээтэй: «Табан жэлэй түсэбые гурбан жэл зургаан hара соо дүүргэхээр үүсхэл гаргаhан үйлэдбэриин түрүү хүдэлмэришэндэ, шудхалаа сэбэрлэгшэ Дмитрий Филиппович Багиндэ нэрэ хүндэ, алдар солол!»

Дорохононь социалис уялгань аржытар бэшэгдэнхэй. Москвагай гурба дахин орденто Владимир Ильичэй нэрэмжэтэ механическа заводой хүдэлмэришэдэй гаргаhан үүсхэлые дэмжэн hайшаагаад, дробеструйна камерынгаа хүсэ шадалые гам наринаар, ашагтайгаар хэрэглэжэ, 5—6 тонно шудхалаагай орондо 8—9 тонно нэгэ халаанда үтэхөөр уялгалаа бэлэй. Тингэжэ табан жэлэй түсэб гурба хахад жэл соо дүүргэхэ болоно бшуу. Шухалань гэхэдэ, сэбэрлэhэн шудхалаануудаа техническэ шалгалтын таhагта түрүүшын эрилтээр тушаажа үгэнэ.

Энээнhээ гадна, мэргэжэлдээ хоёр хүниие hургана. Абаhан уялгань ехэшье, харюусалгатайшье гээшэ.

— Дмитрий Филиппович атаархама гоёор хүдэлдэг хүн юм, — гэжэ буладай цехэй партиина эхин организациин секретарь Роман Касанович Торонов хөөрэнэ. — Бахархан байжа хүдэлхэдэ сэдьхэлдэ үнэхөөрөөшье амар хаш даа.

Халаанай мастер Илья Шагович Замаев мүн баhа тингэжэ хэлээ бэлэй. Дробеструйщигай ажал тиимэшье орёо хүшэр бэшэ юм. Гол зорилгонь гэхэдэ, дробеструйна аппарадай эшэар булад шудхалаануудые шорой шабарhаа, жэбэ жонхоhоо сэбэрлэнэ. Эндэ онсо өөрын онол шадабари хэрэгтэй. Урдань слесареар хүдэлhэниинь одоол туhатай байгаа. Сахынь хэлэхэдэ, ажалайнь намтар энээнhээ эхилээ бэлэй. 1959 ондо түмэр замай училищи дүүргээд, ЛВРЗ-гэй шэрэм шудхалгын цехтэ хүдэлхөө ерээ hэн. Энэ цехтэ слесареар хүдэлhэниинь туhатай ха юм. Ямар нэгэ агрегадай hандархада слесариие дуудахагүй, тэрэнээ өөрөө гам наринаар заhаадхиха. Нигэжэ эгээл үнэтэй, тон хэрэгтэй сагаа алмаха юм.

Нэгэ үгөөр хэлэхэдэ, түсэбтэ табан жэлдэ хараалhан халаанайнгаа нормые тэрэ дүүргэнэ. Зарим халаанда 8—9 тонно гэхэ гү, али [...]

...ОЁЛШОДОЙ ...УХАЛА ЗОРИЛГОНУУД

...зонние коммунис ...хүмүүжүүлхэ ...илангаяа клубуудай ...анхаралаа хандуулха ...дэн» гэжэ В. И. Ле... тэмдэглээ һэн. Соёл... ын угаа түргөөр хүг... байһан мүнөө үедэ ...талай хүмүүжүүл... улам харюусалга... Тиимэһээ клубэй, ...кын ажал ябуулаг... -гэгээрэлэй хэмжээ ...нуудые гүнзэгы уд... болгожо, арад зоной ...дэ сэлмэг мэ... һаруул бодол бада ...гэжэ оролдохо ёһо... ажабайдалаа шэн... ...ые дэлгэрэнгыгээр ...ан ленинимана, пар... съездэ зорюулагда... ...лтанууд. «Газар бо...», «Хэншье мартаг... юуншье мартагдаа...» гэһэн уран һайханай ...нууд олонхи клу... болоно. Мэргэжэлтэ... ...курс, ажалшадай дүй ...халан абалсаха ...нууд болон бусад ...той хэмжээ ябуул-

...клубуудта ходо эм... ...скэ районой гурбан ...байшангууд, 4 клуб, ...булангуудта нэгэ ...гурбан мянга гаран ...һуури эзэлхэ зэргэ... Тус гуламтануудта ...соёлшод хүдэлмэрил...

... заводой соёлой ...ай хүдэлмэрилэгшэд ...һайнаар ажалша... ...гана. Заводой түрүү... ...хүндэлһэн һайндэр... ...циалис мүрысөөндэ ...ай найр, албанда ...зугаа наадан гэхэ ...хэмжээ ябуулганууд ...ижэ соёлой байшан... ...мхидхэгдэнэ. Эндэхи ...айханай бүлгэм дүр... ...жэлээ районой харал... түрүү һуури эзэлнэ. ...хэдэ, мүнөө жэлэй ...эндэхи артистнар ...концертнүүдые заво... ...үүдтэ, БАМ-да, хүдөө ...та харуулһан бай... ...лон байшангай уран ...ансамбль август ...Польшоор гастрольдо ...XV съездын шиидхэ... ...тэ зорюулагдаһан ...үүд эндэ ходо уншаг... ...соёлой байшан гоё һай... ...шэмэглэгдэнхэй юм. ...туйлалтануудые бо... ...бүүдые харуулһан ...ниитанууд, түрүүшүү... ...тредүүд уран гоёор ...хэй.

...и соёлшодой амжал... ...һээ дулдыданаб гэхэ... ...эй заводой партийна, ...ьско, профсоюзна ...цинууд, дирекци хо... ...соёлой хүдэлмэридэ ...хандуулдаг. Жэ... ...һүүлшын гурбан жэ... ...шада шэлэй завод ...байшанда 40 мянга ...түхэриг гаргашалһан

...ой нэрэмжэтэ соёлой ...муу бэшээр хүдэлнэ. ...дэргэдэ кукольна ...эмхидхэгдэнхэй. В. А. Пестерев энэ театрай амжалтада ехэхэн хубитаяа оруулна.

Энэ соёлой байшанда дүрбэдэхи жэлээ «Хүн ба хуули», «Энхэ элүүрые сахитга» гэһэн лекторинууд хүдэлнэ. «Съездһээ съезд хүрэтэр» гэһэн лектори эмхидхэгдэһэн юм.

Зарим тэды предприятинуудай улаан булангуудта удхатайшье, һонирхолтойшье ажал ябуулагдана. «Байгал» гэһэн оёдолой нэгэдэлдэ, почтамт, Горпромторг гэхэ мэтын предприятинуудта соёл культурын хүдэлмэри һайнаар эмхидхэгдэнэ.

Гэбэшье, үсөөн бэшэ клубуудай ажалда үшөө олон дутуу дутагдалнууд ушардаг гээшэ. Ушар юуб гэхэдэ, зарим предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэд, профсоюзна, комсомольско организацинууд соёл культурын асуудалнуудта һаналаа табина гүй. Тиимэ клубуудай, улаан булангуудай хүдэлмэрилэгшэд тус предприятиингаа ажабайдалтай һула барисаатай, үйлэдбэриин асуудалнуудые хараадаа абадаггүй. Холуур жэшээ бэдэрэлтэгүй.

Буряадай барилгын управлени өөрынгөө клубта анхаралаа хандуулдаггүй. Соёл-гэгээрэлэй ажал ябуулга һүүлшын хоёр жэлэй туршада барилгашадай гуламтада залиршоо. Уран һайханай харалгада эндэхи соёлшод үнинэй хабааданагүй. Лекци уншагданагүй, һонирхолтой уулзалганууд, удхатай хэмжээ ябуулганууд эмхидхэгдэнэгүй. Эмхидхэхэ хүншьегүй хэбэртэй, — хоёр жэлдэ табан директор һэлгэгдээ ха юм. Мүнөө клуб хаалгатай. Заһабарилга унжагайрна. Барилгын управлениин хүтэлбэрилэгшэд, партийна болон профсоюзна организацинууд соёл-гэгээрэлэй ажал һэргээхэ ёһогой. Энэ хадаа үе сагай эрилтэ ха юм.

Иимэрхүү тулюур байдалда Солдатска поселогой клуб оронхой. Эндэхи соёлшод һайнаар хүдэлхэеэ оролдобошье, хүдэлмэрилхэ эрхэ байдал үгы дээрэһээ һанаһан хүсэлэндөө хүрэнэгүй. Задагай, ходо хүйтэн байдаг клубта зоншье ерэхэ дурагүй агша.

Клуб хадаа хүнэй дура татаха олониитын соёл культурын түб ха юм. Харин тиихэдэ зарим поселогууд, мантан предприятинуудклубгүй. «Электромашина», судна бүтээлгын заводойхид соёлой байшантай болоо хадань һайн байгаа. Ганса заводой хүдэлмэришэд бэшэ, харин ойрын ажалшад хамта амарха аргатай болохо һэн.

Уран һайханай бүлгэмэй хүгжэлтые онсолон тэмдэглэхэ ёһотойбди. Арад зоной бэлиг имагтал эндэ тодорхойлогдоно ха юм. Ажалша зониие олоор хабаадуулжа, уран һайханай аргаар хүмүүжүүлхэ үүргэеэ олон клубуудай хүдэлмэрилэгшэд бэелүүлжэ шадана. Советскэ районой харалгада уран һайханай 36 бүлгэмдэ гурбан мянга гаран дуушад, хатаршад, хүгжэмшэд хабаадалсаа. Тэдэнэй дундаһаа шэлэй заводой, «Байгал» гэһэн оёдолой нэгэдэлэй, пединститудай, лесотехническэ, кооперативна техникумүүдэй, городой 1-дэхи больницын, Горпромторгын һайн дуранай артистнар шалгараһ гараа. Уран һайханай бүлгэмэй эдэбхитэн С. Б. Доржиев, П. И. Потапов, А. П. Анисимов, Я. А. Бодягин, В. В Акимов гэгшэд бэлиг шадабаря энэ хэрэгтэ дууһан үгэхэеэ оролдодог.

Харин тиихэдэ зарим предприяти болон эмхи зургаануудайхид уран һайханай бүлгэмдэ хабааданагүй. Судна бүтээгшэд, «Туяана» нэгэдэлэйхид, Кировэй нэрэмжэтэ заводойхид, геологоуправлениинхид бэлон бусад зарим соёл-гэгээрэлэй гуламтануудта эзэн боложо, уран һайхантай нүхэсэнэгүй. Энэ коллективүүдэй хүтэлбэрилэгшэд хүмүүжүүлхы ажал мууса ябуулна.

Уран һайханай бүлгэмүүд мэргэжэлтэй хүгжэмшэд, артистнарһаа туһа хүлеэхэ эрхэтэй. Зүгөөр республикын зохёохы ажал ябуулагшад шефүүдэй үүргэ һаһанда хүрэмөөр дүүргэнэгүй гэхэдэ алдуу болохогүй. Ганса театрай үндэр сценэһээ гадна, клубташье уран һайханай искусство бодото һуурияа эзэлхэ эрхэтэй.

Ажалшадые түрүү үзэлтэйгөөр хүмүүжүүлхэдэ библиотекын үүргэ угаа харюусалгатай. Советскэ районой 52 библиотекын тагууд дээрэхи нэгэ миллион 355 мянга гаран номууд 54 мянга гаран уншагшадые хангадаг. Һайнаар хүдэлдэг библиотекэнүүд олон. «Электромашина» болон шэлэй заводой библиотекэнүүд уншагшадаар олошороо, номуудай удха тайлбарилха ажалаа һайжаруулаа, ниитын хэмжээ ябуулгануудые шанартайгаар эмхидхэдэг болонхой. Уншагшадай мэргэжэл, эрдэм, наһанай эрилтэдэ харюусамаар хүдэлхэеэ эндэхи библиотекарьнүүд хододоо оролдодог. Библиотекын хүтэлбэрилэгшэд Т. Соляник, М. Сопходоева, Л. Тумурова, Л. Базарова гэгшэд номуудай һан гуримтайгаар хэрэглэхэһээ гадна, хүмүүжүүлхы ажал ябуулгаяа партиин XXV съездын эрилтэдэ харюусамаар эмхидхэхэ гэжэ оролдоно. Мэргэжэлтэд болон хүдэлмэришэдэй эрдэм-техникын дэбжэлтэһээ гээгдэхэгүйн тула, тэдэнэй һуралсалаа дээшэлүүлхэдэ хэрэгтэй туһаламжын номуудаар хангажа, шэнэ мэдээсэл болон тайлбарнуудай зүбшөөл үгэдэг. Жэшээнь, «Электромашина» заводой библиотекын дэргэдэ уншагшадай тусхай совет эмхидхэгдэнхэй юм. Инженернүүд, хүдэлмэришэд А. Смирнова, Т. Титова, А. Иванова, С. Бадмаев болон бусад уншагшадай конференци, диспут гэхэ мэтын хэмжээнүүдые эмхидхэлсэдэг. «Ямараар хүдэлхэ ёһотойбибди» гэһэн залуушуулай диспут һонирхолтойгоор үнгэрөө бэлэй. Номуудай выставкэ, жэшээнь, «Шинии хажууда багшамни» гэһэн гү, ямар нэгэн гүнзэгы удхатайгаар түсэблэгдэдэг юм. Сагүргэлжэ ажалай түрүүшүүлтэй уулзалганууд болоҗо байдаг.

Иимэ ажал ябуулгын хүмүүжүүлхы үүргэ мэдээжэ.

Городой түбэй библиотекэ бусад библиотекэнүүдтэ туһаламжатайгаар хүдэлхэдөө, предприятинуудые ... библиотекэнүүдээр хангадаг. 18 газар тиимэ нүүдэл библиотекэнүүд хүдэлнэ. Мүн юнита-политическэ ... ябуулгада городой түбэй библиотекэ анхаралаа хандуулдаг. «Арбадахи табан жэлэй залуушуул» гэһэн уншагшадай «журнал» эмхидхэһэн. БАМ тухай хөөрэлдөөнэй цикл үнгэргэһэн. «Байгал» журналай хүдэлмэрилэгшэдтэй уншагшадаа уулзуулһан байна.

Гэбэшье, зарим библиотекэнүүдэй ажал ябуулга мүнөө сагай эрилтэдэ хүсэд харюусанагүй. Арад зониие коммунис үзэлтэйгөөр хүмүүжүүлхэ ниитэ-политическэ номууд үшөөл үсөөнөөр уншагшадта тараагдана. Ушар юуб гэхэдэ, тайлбарига муутайгаар тэрэ номууд уншагшадта дурадхагдана ха юм. Заримдаа уншагшадтай үнэн зүрхэнһөө хөөрэлдэнгүй, тэдэнэй эрилтые мэдэнгүй, дайралдаһан лэ номуудые һанамжагүй библиотекарьнууд барюулна ёһотой.

Тиимэ библиотекарьнүүд уншагшадай конференци эмхидхэнэгүй, бусад һонирхолтой ажал ябуулнагүй. Тиимэһээ тэдэнэр үсөөн уншагшадтай ха юм. Жэшээлхэдэ, Солдатска посёлогой Дивизионно станциин библиотекэнүүд иимэ дутагдалнуудтай.

Һүүлшын үедэ шэнэ барилганууда үндыһэн, хүн зоной тоо олошорһон микрорайонуудта тусхай библиотекэнүүд хэрэгтэй болоод байна. Теэд, байра үгы гэһэн шалтагаанһаа энэ асуудалые шиидхэнгүй байжа болохогүй бшуу.

Манай музейнүүд суглуулбаряараа баян болонхой. Совет засагай түүхэ, габьяата тэмсэлэй гэршэ тэмдэгүүд манай үзэлые улам бэхижүүлхэ аргатайгаар харуулагдаха ёһотой. Музейн хүдэлмэрилэгшэд бүхы экспонадуудые хүсэд хэрэглэхэ хүсэлэнөө хүсэд бэелүүлжэ шадаа хадань һайн байгаа. Ганса музейдээ бэшэ, мүн ниитын газарнуудаар выставкэ эмхидхэжэ ..., арад зон улам һайнаар түүхэтэй ажабайдалтайгаа танилсаха һэн.

Эдэ бүгэдэ асуудалнуудые саг соонь шиидхэжэ, соёл-гэгээрэлэй үүргые, амаралтын хэрэгые улам һайнаар бэелүүлхэ гээшэ манай уялга. Энэ уялга ганса соёлшодой хэрэг бэшэ, харин предприятинуудай партийна, профсоюзна организацинуудай, районно Совет депутадуудай хэрэг мүн болоно.

А. ГИНЕЕВ,
Советскэ районой Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшын орлогшо.

«...УРЯАД ҮНЭНДЭ» ...шэһэнэй һүүлээр

«...А БОЛОМЖЫН БАЙБАШЬЕ»

...гаргшагтай корреспонденци манай газетын энэ ...ябриин 14-нэй номерто толилогдоһон байгаа. ...аймагай Дэрээнэй совхоздо эбэртэ бодо мал, ...шээн, шахан таргалуулха хүдэлмэридэ анха... хандуулагдана, тиимэһээ гүрэндэ туранхай. ...үртэй мал тушаагдана. Үнгэрэгшэ жэлдэ ба... дутагдалнууд дайралдадаг байгаа. Теэд ажахын ...шэд, мэргэжэлтэд нёдондоной алдууһаа тоб...гүй, энэ жэлдэшье урданайнгаа алдуунуудые ... Энэ зундаа гүрэндэ тушааһан хонидойнь тол... шэгнүүр оройдоо 31,5 килограмм, үхэрэй ...мм болоо. Тиихэдэ тушаагдаһан малай хахадһаа олонхинь дундаһаа доошо һүшэтэйгөөр абтаба, гээд дурсагдаһан корреспонденци соо хэлэгдэһэн юм.

Тэрэнэй мүрөөр зохихо хэмжээ абахынь тула КПСС-эй Хурамхаанай райкомдо газетын редакци хандаһан байна.

«Тус корреспонденци соо хэлэгдэһэн баримтануудые шалгажа үзэхэдэ, булта зүб гэжэ элирүүлэгдэбэ. Дэрээнэй совхоздо мал шахан таргалуулха хүдэлмэриин дутагдалнууд тухай асуудал аймагай арадай хиналтын комитедэй заседани дээрэ харагдажа, ажахын директор А. Аюшиев тоосоһон байна. Адууһа мал, илангаяа хонидые шахан таргалуулха хүдэлмэри энэ зундаа муугаар эмхидхэжэ, гүрэндэ туранхайгаар, бага шэгнүүртэйгээр тушаагданайнь түлөө совхозой директор А. Аюшиевта шанга донгодолго соносхогдобо. Тиигээд гүрэндэ тушаагдаха эбэртэ бодо мал, хонидые шахажа, һайнаар таргалуулха талаар тодорхой хэмжээнүүдые хараалхыень совхозой дирекцидэ дурадхагдаа.

Мүн аймагай Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй хүдөө ажахын управлениин начальник М. Дагаевта, ахамад зоотехник В. Дандаровта үхэр, хонидые шахан таргалуулха хүдэлмэриин саг үргэлжын хиналтада абажа, энэ асуудалаар ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэдтэ шанга эрилтэ табихыень арадай хиналтын комитет дурадхаба» гээд КПСС-эй Хурамхаанай райкомой секретарь нүхэр Бадмаев К. П. редакцида мэдээсээ.

...УДЫЕ ГЭМТЭЛҺЭЭ ҺЭРГЫЛХЭ

...нэгэ дороо тог...гүй. Харин хо...э, тэршэлжэ бан...ээ элдэб гэмтэл... магадгүй.

...дые иимэ аюул...ын тула тэдэнэй ...гэр бүлэнэрынь ...эн байха, хүмүү... ойлгуулжа байха ...илангаяа 1-һээ 4 ...болоторнь үхибүү...аар хаража бай... Энэ наһандаал ...гэмтэлдэ ородог

...ида ябажа бай...үүдые элдэб гэм...арxын тула ехэ ...гаргаха бологдо.

...на гэмтэлдэ 7-һоо ...болотороо үхи... ородог. Тэрэ ...үхибүүн ехээр гүй..., баскетбол, во... наадаха снаряд ...игта аһалдаха ду...даг. Харин тии...нэй наада эмхид...үүдые зүбөөр һур...оһоонь хараха ...дана. Заримдаа ... наадаха газар һайнаар заһагданагүй, түхеэрэлгэнь тааруулагданагүй.

Үхибүүдые элдэб гэмтэлһээ хамгаалхын тула тэрэнэй болоһон ушар бүхэнэй шалтагааниие һайнаар шэнжэлхэ, эхэ эсэгэ, гэр бүлэдэнь ойлгуулжа үгэхэ, һургуули бүхэндэ хөөрэлдөө, суглаануудые үнгэргэхэ шухала. Мүнөө хаа хаанагүй саһан орожо, харгы зам мэлигэр халтируухай болоод байна. Тиихэдэ үйлсэ гудамжаар машина, тракторнууд олоор, түргэнөөр гүйлдэнэ. Иимэ үедэ илангаяа һэргэлэн байха хэрэгтэй.

Үхибүүдые автомашина болон бэшэшье транспортын олоор ябадаг газарта дүтэ наадуулжа болохогүй, харгы зам гаталхадань һахижа, хаража байха хэрэгтэй. Һургуулиин багшанар, түрэлхид үхибүүдэй дунда ойлгууламжын хүдэлмэри ходо ябуулжа, тэдэниие харгы, гудамжаар ябаха гуримда һургаха уялгатай.

И. РИНЧИНО,
врач-травматолог.

Соведүүдэй хүдэлмэри

ШУХАЛА АСУУДАЛ ХЭЛСЭБЭ

Һаяхан Новоселенгинскын сельскэ Соведэй ээлжээтэ сесси болобо. «Ажалай нөөсэ хүсэнүүдые зүбөөр хэрэглэхэ, ажалай журам дээшэлүүлхэ тухай» элидхэл Химнын совхозой директор П. Ц. Хайдапов, Сүхын совхозой директор Н. Б. Очиров гэгшэд хэбэ.

Ажалай журам һайжаруулха, ажалай хүсые зүбөөр ашаглаха хэрэгтэ Химның. Сүхын совхозуудта һүүлэй үедэ анхарал хандуулагдадаг болоо. Гэхэтэй хамта, хүдэлмэришэдэй дунда хүмүүжүүлгын хүдэлмэриидэ ажахынуудта үшөө һулаар табигданхай. Бии байгаа оньһон техникэ хүсэдөөр, бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлгэгдэнэгүй гэжэ тэмдэглэгдээ. Энэ асуудалые зүбшэн хэлсэлгэдэ олон хүн хабаадаа.

Сесси зүбшэн хэлсэһэн асуудалаар дэлгэрэнгы шиидхэбэри батал... абаа.

А. АЛЕЙНИК,
Новоселенгинскэ сельскэ Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ.

АЖАЛШАДАЙ ЭРИЛТЭ ХАНГАГДАНА

Агуухэ Октябриин социалис революциин 59 жэлэй ойн баярые ажалай бэлэгүүдээр угтахын түлөө социалис мүрысөөн манай аймагай худалдаа наймаанай эмхи зургаануудай коллективүүдэй дунда үргэнөөр дэлгэржэ байна. Мүрысөөндэ хабаадагшад байгша оной 11 һарын түсэб болзорһоонь урид дүүргэхын, хүдөөгэй ажалшадай эрилтые гүйсэд хангахын түлөө тэмсэнэ.

Аймагаймнай худалдаа наймаанай эмхи зургаануудай олонхи коллективүүд энэ жэлэй гурбан кварталай түсэб амжалтатайгаар дүүргээ. Юһэн һарын туршада «Аймпотребсоюз» хүдөөгэй ажалшадта 1.025.300 түхэригэй эд бараа худалдажа түсэбөө 102 процент дүүргэбэ.

Наймаалагшадай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ Гүүндын совхозрабкоопой (түрүүлэгшэнь А. Д. Доржиев), Витимэй сельпогой (түрүүлэгшэнь В. А. Страмилова) коллективүүд түрүүлжэ ябана. Жэшээлхэдэ, Гүүндын совхозрабкоопойхид юһэ һарынгаа эд барааны эрьесын түсэб 106,9 процент дүүргэжэ, түсэбһөө гадуур 90 мянган түхэригэй эд бараа арад зондо худалдаа. Тус коллектив сэбэр олзо олохо түсэбөө 170 процент дүүргэһэн байха юм.

З. ВАХРУШЕВА,
Яруунын аймпотребсоюзай экономист.

Баргажанай дунда һургуулида мянга гаран һурагшад һурана. Дүй дүршэл ехэтэй, мэргэжэл шадабари һайнтай багшанар тэдэниие эрдэмдэ һургажа байдаг. 37-дохи жэлээ хүдэлжэ ябаһан химиин багша, КПСС-эй гэшүүн, арадай гэгээрэлэй отличник Лидия Михайловна Загряцкая олоной дунда хүндэтэй болонхон. Хэшээл бүхэндөө эрилтэ ехэтэйгээр бэлдэдэг юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Лидия Михайловна Загряцкая.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

ДУТАГДАЛАА УСАДХАНАГҮЙ

Арадай ХИНАЛТЫН БУЛАН

Малшадай эгээл харюусалгатай хаһа ниитын адууһа малай үбэлжэлгые аймагай ажахынууд ямараар угтажа байнаб гэжэ арадай хинагшад бүри халуун намарһаа шалгажа, бии байгаа дутуу дундануудые дары усадхаха талаар зохихо хэмжээнүүдые хүтэлбэрилэгшэд болон мэргэжэлтэдтэ дурадхажа байгаа юм.

Үбэлжэлгэдэ эрхим һайн бэлэдхэлтэйгээр ороһон ажахын ажал хэрэгынь урагшатай байдаг, үбэлэй янгинама хүйтэндэшье сагаан эдеэ элбэгээр абадаг, шахалганда табигдаһан малай шэгнүүр ехээр нэмэдэг байха юм.

Зулгы һайхан зунай наруули дулаахан намарай үедэ малай байра байдал һэльбэн заһаха, тэндэ табигдаһан оньһон машинануудые түгэс бэлэн болгохо талаар Чисаанын совхоздо горитой хүдэлмэри ябуулагдаа гэжэ онсо тэмдэглэхэ шухала. Тус ажахын һү һаалиин гурбан фермэ энэ харюусалгатай хаһадаа һайн бэлэдхэлтэй орсо.

Гэбэшье Загаһатын совхоз энэ талаар нилээд дутагдалтай гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. Арадай хинагшад бүри сентябрь һарада тус ажахыгаар ябажа, эндэхи малшад ниитын малай үбэлжэлгэдэ хэр бэлдэжэ байнаб гэжэ шалгаа һэн. Октябрь һарада хоёрдохёо шалгаа. Эндэхи малшад октябриин эхеэр малаа дулаан байрада оруулаа. Гэбэшье тэндэнь хэгдэхэ ажал үшөөл олон. Малай байрада тодхогдоһон шэбхэ шабааһа гаргаха оньһон түхеэрэлгэ, үнеэдые уһалха түхеэрэлгэ гэхэ мэтэнь мүнөөшье болотор хүсэд хүдэлгэгдөөгүй байһаар. Малай тэжээл буйлуулдаг цэх хүдэлгэгдэнэгүй гэжэ шалгалтада хабаадагшад элирүүлһэн байна. Энэ ажахын түбэй һүнэй фермэдэ улаан булантай, лаборатортой һү тушаан абадаг пункт шэнээр баригдажа байһан аад, орхигдошонхой.

Уяанда байһан үнеэдтэ үдэшэ, үглөөнииһь талха тарянай зүйл үгтөөд, үдэртөө харгданда бэлшээгдэнэ. Эндэ хэлэгдэһэн дутуу дундануудые совхозой директор Г. Н. Партунаев, ахамад зоотехник Д. Б. Батомункуев һү һаалиин түбэй. Хүсөөтэйн фермэнүүдые даагша И. М. Михайлов гэгшэд һайн мэдэжэ байгаад, һаалиншадай ажалые хүнгэн болгохо, бии байгаа дутагдалнуудые усадхажа, тэдэнэй ажал һайжаруулха талаар мүртэй хүдэлмэри ябуулнагүй.

Д. ЖАНАЕВ.
Хэжэнгын аймагай арадай хиналтын комитедэй түрүүлэгшэ.

ҺУЛААР ЭМХИДХЭҺЭНЭЙНЬ ХОЙШОЛОН

Онохойн совхоздо илангаяа 2-дохи, 3-дахи отделениинүүдтэнь хонидые урэжүүлхэ хүдэлмэри данишье һаа хангалтагүй ябана тэһэн бэшэг арадай хиналтын комитедтэ ороһон юм.

Арадай хинагшад бэшэгэй мүрөөр шалгалта хэхэдээ, энэ хүдэлмэри үнэхөөрөө муугаар эмхидхэгдээ, зоотехник-селекционер А. М. Богидаев энэ шухала хэрэгтэ байгаа дутуу дундануудые усадхаха талаар ямаршье хэмжээ абаагүй гэжэ гүйсэд элирүүлбэ.

Эхэ хонидой отара бүхэндэ урэжүүлгэ хэхэ пунктнууд түхеэрэгдэнхэй. Мүн тэндэ техник-урэжүүлэгшэд томилогдонхон. Октябриин 5-най байдалаар ажахын эдэ отделениинүүдтэ 6500 эхэ хонид искусственна аргаар урэжүүлэгдэхэ байһан һаа, оройдоол 784 хониндо урэжүүлгэ хэгдээд байба.

Хонидые искусственна аргаар урэжүүлхэ хүдэлмэриин муугаар ябажа байһан тухай асуудал арадай хиналтын комитедэй ээлжээтэ заседани дээрэ харагдажа, зохихо хэмжээнүүд абтаа. Зэмэтэй байһан зоотехник-селекционер А. М. Богидаев яла түлэхэ болоо.

Ф. МАНГУТОВ,
арадай хиналтын аймагай комитедэй инспектор.

Загарайн аймаг.

СОЦИАЛИС ОРОНУУДААР

БКП гэй ПАРТИИНА ГЭГЭЭРЭЛЭЙ ҺУРГУУЛИНУУДТА

СОФИ. Болгариин Коммунис партиин партийна гэгээрэлэй һургуулинуудта октябриин 15-һаа һуралсалай шэнэ жэл эхилээ. Һуралсалай жэл БКП-гэй XI съездын ба КПСС-эй XXV съездын материалнуудые алишье талаһаа гүнзэгыгөөр шудалгада зорюулагдана.

Съездүүдэй документнүүдые бүхы дээрээ гурбан миллион зуун мянган хүн шудалха байна. Энэнь Болгариин ажалша бүхы хүн зон болоно. Энээнһээ гадна, съездүүдэй материалнууд республикын дээдэ һургуулинуудай программада оронхой.

ШЭНЭ ҺОНИНОЙ ЖАСАДА

ВАРШАВА. Торунь хотодо техническэ шэнэ һонин зүйлнүүдэй жаса байгуулагдаа. Торуниин воеводствын бүхы промышленна предприятинуудһаа ниитэ техническэ шэнэ һонин мэдээн орожо. Мэргэжэлтэдэй, уралан нарижуулагшадай, ухаалан зохёогшодой бүтээһэн техническэ шэнэ зүйлнүүд предприятинууд дээрэ туршалга гараһан байха юм. Эдээн тухайда предприятинуудта дуулгагдана. Үйлэдбэридэ хэрэглэхэдэ тээ зэргэ ашаг үрэтэй байхань элирүүлэгдэнэ. Техническэ шэнэ зүйлнүүдые нэбтэрүүлхэ хэрэгтэ элдэб янзын ойлгууламжын арганууд хэрэглэгдэнэ.

КУБЫН УРАЛАН НАРИЖУУЛАГШАДАЙ АМЖАЛТА

ГАВАНА. Кубада уралан нарижуулагшадай, ухаалан зохёогшодой ассоциаци байгуулагдаба. Энээн тухай һаяшаг болоһон конференци дээрэ соносхогдоо. Тус конференцидэ ороной бүхы районуудһаа 235 делегат хабаадалсаа.

Кубын коммунис партиин ЦК-гай гэшүүн Хесус Монтане конференци дээрэ үгэ хэлэхэдээ, уралан нарижуулагшадай ассоциаци байгуулха тухай шиидхэбэри ороной профцентрын XIII съезд дээрэ абтаһан юм гэжэ тэмдэглээ.

Мүнөө ороной промышленна предприятинуудта уралан нарижуулагшадай хоёр мянга шахуу нэгэдэлнүүд хүдэлнэ.

ХҮН ЗОНОЙ АЖАҺУУДАЛ ҺАЙЖАРНА

УЛААН БААТАР. Монголой ажалшадай ажабайдал жэлһээ жэл бүри һайжарна, жэлэйнь олзо оршо дээшэлнэ. Үнгэрэгшэ табан жэлэй туршада МНР-эй хүдэлмэришэдэй ба алба хаагшадай һара бүриин салин хүлһэн долоон процентээр дээшэлһэн байха юм. Тиихэдэ энэ табан жэлэй хугасаада 7—9 процентээр нэмэхэ. Ниитын үйлэдбэри, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлһэнэй ашаар иимэ амжалта туйлагдаха байна.

МАШИНА БҮТЭЭЛГЭ — ШУХАЛА ҺАЛБАРИ

ПРАГА. Машина бүтээлгэ хадаа республикын экономикын хүгжэлтэдэ гол һуури эзэлнэ. Энэ шухала һалбари бүри дэлисэтэйгээр хүгжөөхэ асуудалда КПЧ-гай ЦК-гай пленум анхаралаа онсо хандуулаа. Арадай засагай туршада Чехословакиин машина бүтээлгэ яһала урагшатайгаар хүгжэн һалбараа гэжэ пленум дээрэ тэмдэглэгдээ. Бүхы промышленна үйлэдбэриин тоогоор абажа хараха болоо һаа, машина бүтээлгэ 1948 онһоо 1975 он болотор 12,5 процентһээ 30 процент хүрэтэр ургаһан байна.

ЭРДЭМ АЖАЛ ХОЕРОЙ ХОЛБООН

ГАВАНА. Кубын дээдэ ба дунда тусхай һургуулинууд ажал хүдэлмэреэ үйлэдбэритэй нягта холбоотойгоор ябуулна. Техническэ мэргэжэлэй дээдэ ба тусхай дунда һургуулинуудта үзэгдэхэ программа ороной экономикын хүгжэлтэдэ тааруулагдан зохёогдоно. Ахамад курсын студентнэр номоо үзэхэтэйгээ зэргэ промышленна предприятинуудта, мал ажалай болон тариан ажалай ажахынуудта ошожо, өөрынгөө мэргэжэлээр хүдэлжэ, эрдэм мэдэсээ дээшэлүүлнэ.

ВЕНГРИ. Чепельскэ комбинадай трансформаторна заводто ехэ хүсэтэй электролиниин хүдэлмэри ойро зуура гаһатдуулха оньһон түхеэрэлгэнүүдые бүтээдэг юм. Эндэ бүтээгдэһэн аппаратура социалис оронуудта эльгээгдэнэ.

ТАСС-ай фотохронико.

Социалис Вьетнамай газар дайда ой модоор баян юм. Эндэ 2 мянга гаран янзын модон ургадаг. Бартаа бүтүү джунгли дунда модо бэлдэхэнь нилээд бэрхэтэй. Тиимэһээ эндэ һургамал заанууд сэгнэшэгүй ехэ туһа хүргэдэг. Мүлэ хадалиг гү, бүтүү шэрэнги газарта заанууд тракторһаа үлүү ехэ аша үрэтэй байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Нгетинь провинцида модо бэлэдхэлгэ дээрэ.

ТАСС-ай фотохронико.

Уласхоорондын шэнжэлэл

ЛЕНИНЭЙ ХАРАА ШУГАМААР

Москва... Эдэ үдэрнүүдтэ дэлхэйн оло миллион хүн зоной анхарал энээн руу шэглүүлэгдэнхэй байба. Эндэ Кремлиин Ехэ ордон соо СССР-эй Верховно Соведэй табадахи сесси үнгэргэгдэбэ. Депутадууд совет хүнүүдэй ажабайдалда, бүхы дэлхэйн амгалан байдалай хуби заяанда сэхэ хабаатай тон шухала документнүүдые зүбшэн хэлсэһэн байна. Сессиин урда тээхэнэ эдэ документнүүд КПСС-эй Центральна Комитедэй ээлжээтэ Пленум дээрэ гол түлэб һаншаагдаһан гээшэ. Пленум дээрэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй үгэ хэлэһэн ушар тон шухала үйлэ хэрэг болоно.

Хилын саадахи дүршэл ехэтэй шэнжэлэгшэд Л. И. Брежневэй хэлэһэн үгэтэй танилсажа, мүнөө үеын уласхоорондын байдал ба тэрэнэй хүгжэлтын арга боломжонуудта сэгнэлтэ үгэхэ, мүн тэрэшэлэн Советскэ Союзай дотоодын ба гадаадын политикые ойлгохо хэрэгтэ туйлай ехэ удха шанартай гэжэ нэгэн дуугаар мэдүүлһэн байха юм. Хэлэһэн үгын гүн гүнзэгы тобшолол, харагдаһан асуудалнуудайнь хараа ехэтэй, али бүхы юумэндэ хабаатай, программна удха шанартай байһаараа хилын саадахи олонниитые ехээр гайхуулба. «Л. И. Брежнев совет политикын гол шухала бүхы асуудалнуудай бодото байдалые тодорхойлон харуулба. Тиинһэн лэ хадань дэлхэйн олониитэ ба хэблэл совет хүтэлбэрилэгшын хэлэһэн үгэдэ үзэгдөөгүй ехэ анхарал хандуулһан байна» гээд Америкын ЮПИ агентство бэшэнэ.

Л. И. Брежнев Пленум дээрэ хэлэһэн үгэ соогоо КПСС-эй XXV съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ хэрэгтэ совет коммунистнуудай, бүхы совет хүнүүдэй туйлаһан амжалтануудые тобшолон харуулаа. Социалис оронуудай арадууд тэдэ амжалтануудаар баясан омогорхоно. «Оронойнгоо социально-экономическэ саашанхи хүгжэлтэдэ зорюулһан Советскэ Союзай алхам бүхэниинь социалис хани нүхэсэлэй хүсэ шадалые бэхижүүлгэдэ айхабтар шухала удха шанартай» гээд Монголой радиогой тайлбарилагша тон зүб тэмдэглээ.

«Экономическа ба финансын кризисүүдэй орьёлжо байдаг капиталис оронуудта ажаһуудаг бидэниис СССР-эй экономическа талаар туйлалтанууд иланхаяа ехээр гайхуулна»,— гээд «Италия — СССР» бүлгэмэй секретарь К. Басси хөөрэнэ. Совет арадай ажалай амжалтанууд хадаа агуу ехэ Ленинэй захяа заабаринуудта үнэн сэхэ партиин хүтэлбэри доро гүрэнэй засаг барижа байһан хүдэлмэришэн ангиин ямар юумэ хэжэ, туйлажа шадаха байһанай эли тодо жэшээ болоно. — гэжэ Колумбиин ажалай профсоюзай конференциин генеральна секретарь Р. Осорно тэмдэглэһэн байха юм.

Л. И. Брежневэй хэлэһэн үгэ соохи уласхоорондын харилсаанууд тушаа бүлэгые дэлхэйн олониитэ шахардуу шанга байдалые һайжаруулха ба амгалан байдал хангаха талаар КПСС ба Советскэ правительствын ажал ябуулгын саашанхи программа гэжэ ойлгоно.

Л. И. Брежневэй хэлэһэн үгэ соо харуулагдаһан марксизм-ленинизмын, пролетарска интернационализмын уг зорилгодо хэлбэришэгүй үнэн сэхэ байлга хадаа национальна сүлөөрэлгын ба эрхэ сүлөөгэй түлөө, интернационализмда, ээрхэг түримхэй ба хархис ябуулгануудта эсэргүү тэмсэлдэ бодогшодто этигэл найдабари, шэнэ хүсэ шадал олгоно.

РАСИСТНУУДАЙ ГУРИМААР «БЭЕЭ ДААЛГА»

Урда Африкын республикын (ЮАР) харгынуудай уулзуур бүридэ буутай полици, городуудайнь захаар сэрэгэй бронетранспортернууд, гэрнүүд дээгүүр реактивна самоледуудай ниидэхэ харагдана. Урда Африкын республикын правительствын «бэеэ даанхай» байдал олгохобди гэжэ найдуулһан Транскейн «ниислэл» — Умтата хото мүнөө эгээл инмэ байдалтай. Энэ преториин засагаархидай һэргэлэн байха хэмжээнүүдые абаһаниинь дэмы бэшэ юм. Отогой шэнжэ баримталан, сагаан шарайтанай аша туһада орон нютагыень хубаарилха гэһэн политикада ЮАР-ай бүхы африкан угсаатай хүн зон эсэргүү бодонхой. Оронойнь Соуэрто ба бусад районуудта боложо байһан расистнуудта эсэргүү тэмсэл Форстерой журамые имагтал сэрэгэй хүсэндэ түшэглэхые баадханхай.

Африкан угсаатанай отог бүрндөө бэеэ даанхай байдалтай болохо эрхэ тухай ЮАР-ай засагаархидай ямар зорилготойгоор худал хуурмаг шашалдаа гаргадаг байһан эли юм. «Бэеэ даанхай» бантустануудые байгуулга — элдэб үндэһэ яһатанай амиг аминдаа хүгжэхэ» гэһэн расистнуудай олон жэлдэ бэелүүлжэ байһан политикын үрэ дүн болоно. Энэ политикынь гол зорилгонуудай нэгэн юуб гэхэдэ, бодото үндэһэн африканецуудые үрэжэл һайнтай, ашагта малтамалнуудаар баян газар дайдаһаань түрижэ, тэрэ газарыень сагаан шарайтанай мэдэлдэ үгэхэ гэһэн удхатай юм. Бантустан гэжэ нэрлэгдэһэн, бодото дээрээ концлагерьнуудта байха африканецууд үнэгүй хүдэлмэришэнэй хүсэн боложо, сагаан шарайтадай ЮАР-ай хүгжэнги промышленностьда хэрэглэгдэхэ болоно.

Транскей райондо хуурмаг «бэеэ даанхай байдал» олгонобди гэхэдээ ЮАР-ай расистнууд үшөө нэгэ ондоо зорилго бэелүүлхэ хүсэлэнтэй. Тодорхойлон хэлэбэл, дэлхэйн олониитын үмэнэ апартеид политикаяа сагааруулхые оролдоно.

Расистнуудай бии болгоһон Транскей гэдэг «республика» экономическа талаараа ЮАР-ай мэдэл доро байха. Тэрэнэй газар дээрэ ажахын мүртэй нэгэшье предприяти үгы, тариан ба мал ажал хүгжөөлгын эхин дээрэ һаял гаража захалһан. Тэндэ туугдажа ошоһон тон олон африканецууд амидарха аргаар тон ядуу. Тэдэнэр ЮАР-ай «сагаан шарайтадай районуудта» ошожо, хоолойгоо тэжээхэ баатай болохо юм.

Политическэ хуурмаг мэхэнь бүгэдэндэ мэдээжэ боложо, Форстерой журам уласхоорондын газаашалгаһаа мултаржа шадабагүй. Транскейдэ «бэеэ даанхай байдал» олголгын ёһололдо хилын саанаһаа уригдаһан 150 «хүндэтэ айлшанай» нэгэнниншье ерээгүй.

Африка түбиин, бүхы дэлхэйн олониитэ, тэрэ тоодо ООН-ой Генеральна Ассамблей ЮАР-ай правительствын энэ аашые эрид шууд буруушаагаа. Политическэ ба ниитын элитэ ажал ябуулагшад, түрүү үзэлтэй хэблэл эдэ үдэрнүүдтэ Африкын урда зүгтэ расистнуудай журам усадхахын түлөө тэмсэлые шангадхахые уряална.

НЭГЭДЭЛЭЙ УРЯАТАЙГААР ҮНГЭРБЭ

Латиин Америкын 20 гаран ороной түлөөлэгшэдэй Панамада зарлагдаһан хуралдаан империализмда эсэргүү үндэһэ һуури дээрэ нэгэдэхын түлөө, бэеэ даанхай байдалтай болохын түлөө Латиин Америкын арадуудай тэмсэлэй түүхэдэ шэнэ хуудаһа бэшэбэ. Энэ хуралдаан Латиин Америкын оронуудай түрүү үзэлтэй ба патриотическа организацинуудай орган — Латиин Америкын нэгэдэлэй организацяар эмхидхэгдэһэн байна. Тус организациин хоердохи съездын Панамада үнгэргэгдэһэниинь ехэ һайшаалтай. Юуб гэхэдэ, нёдондо жэлдэ Латиин Америкын экономическа системэ (ЛАЭС) байгуулха тухай договор эндэ баталагдаһан юм. Эдэ оронуудай холбоон хадаа хариин, нэн түрүүн хойто Америкын монополинуудай зонхилгодо эсэргүү тэмсэл хамтынгаа хүсөөр ябуулха гэжэ шиидэһэн гээшэ.

Съезд дээрэ, хэнэйшье мэдэһээр, бэеэ даанхай, дулдыданги бэшэ гүрэн — Панамын газар дээрэ мүнөө болотор колониальна журам барижа байһан Холбоото Штадууд сүүдэй һандалида һуулгагдаа.

Латиин Америкын нэгэдэлэй организациин съездын хүдэлмэри хоёр шэглэлтэйгээр — Латиин Америкын оронуудта империализмын дээрэмдэлгын политикые буруушааха ба энэ түби дээрэ колониальна ба шэнэ түхэлэй колониальна бүхы гуримуудые усадхаха гэһэн эрилтэтэйгээр үнгэрөө. Баруун оронуудай монополинуудай эндэхи оронуудай баялигуудые гам хайрагүйгөөр ашаглажа, туйлай ехэ олзо доход абана, тиихэдэнь Латиин Америкын олонхи оронууд үгытэй ядуу байдалда зобожо байна гээд съезд дээрэ заагдаа. «Баялигаар дүүрэн мэшээг дээрэ һуудаг гуйраншан» гэжэ Латиин Америкын нэрлэгдэһэн дэмы бэшэ.

Латиин Америкын империализмһаа дулдыданги бэшэ, «хоёрдохёо бэеэ даанхай байдалтай» болохо ябадалые түргэдхэхэ хэрэгтэ зорюулагдаһан тодорхой хэмжээнүүдтэй түсэб Панамада үнгэргэгдэһэн хуралдаан батала абаа. «Түрүүшын бэеэ даанхай байдал» үнгэрһэн зуун жэлэй үедэ Испаниин колониальна дарлалтаһаа мултаралга байһан. Мүнөө империализмын дарлалтаһаа мултархын тула нягта нэгэдэл, жагсаал хэрэгтэй.

Шухала документнүүдые баталан абаһан, тэрэ тоодо «Панамын хартиие», өөрынгөө газар дайдада бодото эзэн байхын түлөө бодоһон Панамын арадай тэмсэлтэй һаналаа нэгэдүүлхэ тухай мэдүүлгэ абаһан тус организациин хоёрдохи съезд Америкын түби дээрэ империализмда эсэргүү фронтын нэгэдэлээ бэхижүүлхэ замда тон шухала хараа боложо үгэбэ.

А. БИРЮКОВ,
А. ОСИПОВ,
В. ХОРХОРДИН
(ТАСС).

Үнгэрэгшэ субботын үдэр Улаан-Үдэ хотын предприятинуудай жолоошод автомобильна транспортын хүдэлмэрилэгшэдэй үдэртэ зорюулагдаһан һайндэрэй жагсаалда хабаадалсаа.

Жагсаалда гараһан машинануудай дунда 1932—1936 онуудта манай орон дотор түрүүшынхеэ бүтээгдэһэн «ГАЗ-А» «ГАЗ-М-1» маркын хүнгэн машинануудай удаа Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай харгыгаар эсэшэ сусашагүй ябажа гараһан «ГАЗ-АА» (полуторка), «ЗИС 5» түхэлэй машинанууд үнгэрнэ. Тэдэнэй хойноһоо һүүлэй үеын мантан томо ашаанай МАЗ-ууд, КРАЗ-ууд, БЕЛАЗ-ууд, тиихэдэ хэдэн арбаад хүнгэн машинанууд, автобусууд хотын ажалшадай нюдэнэй хужар болобо. Эдэнэр Гагаринай нэрэмжэтэ үйлсэһөө эхилээд, нарин сэмбын комбинат хүрэтэр ошоод, гэдэргээ Ленинэй нэрэмжэтэ үйлсөөр дээшэлжэ, Соведүүдэй талмай хүрэжэ ерэнэ. Жагсаалай һүүлээр эдэ бүхы автомашинанууд Соведүүдэй талмай дээрэ байлгагдажа, олоной үзэмжэдэ табигдаа.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ ороноймнай автомобильна промышленностиин түрүүшын бүтээлнүүдэй нэгэн болохо «ГАЗ-А» «ГАЗ-М-1» түхэлэй машинанууд; Баатар хүсэтэ «БЕЛАЗ-540» ба эгээл багахан «Запорожец».

Б. ЦЫРЕМПИЛОВЭЙ фототекст.

ХОЙТО-БАЙГАЛА[…]

Буряадай искусство, литературын үдэрнүүд Хойто-Байгалда үнгэрбэ.

Октябриин 26-да аймагай түб Нижнеангарск тосхондо халуун уулзалга болоо. Райкомой нэгэдэхи секретарь Н. Н. Крючков тэндэхи ажалшадай зүгһөө зохёохы ажал ябуулагшадые амаршалхя зууралаа иигэжэ хэлээ: «БАМ-ай барилгашад, хүдөөгэй ажалшад Буряадай литература, искусстватай ойро танилсахадаа, өөһэдынгөө шэн габьяата хүдэлмэри тухай ерээдүй номууд соо уншаха, зүжэгүүд соо хараха хүсэлэнтэй. Манай байдалтай ойро танилсажа, зохёохы ажал тухайгаа арад зондо хэлэжэ үгэхэ зорилгыстнай амаршалнабди».

Республикын соёл культурын хүгжэлтэ тухай министрэй орлогшо Ж. Ц. Цыренимаев хэлээ. Арадай поэт Н. Дамдинов уран зохёолой асуудалнуудта суглараг[…]шадай анхарал […] Зохёолнуудаа уни[…] Гуменюк, В. Липа[…] Митыпов гэгшэдэй […] оперо болон балед[…] нар концерт хару[…] Линховоин, П. Аб[…] Раднаев, Э. Ко[…] гэгшэдтэ альга […] нэрьеэ.

Харин уран зу[…] ставкэ эмхидхэжэ […] то бүтээлнүүдээ […] дурадхаба.

Үглөөдэрынь ура[…] шод Даван мордожо[…] тоннельщигуудтэй […]

Мүн Шэнэ-Уоян […] до литература, […] түлөөлэгшэд шүлэг[…] нуудаа уншажа, […] той концерт хару[…]

Октябриин 30-[…] ангарск тосхондо […] уулзалгаар литерат[…] кусствын үдэрнүү[…] Байгалда түгэсэбэ.

В. ОСТРОВ[…]

ҺУРАГШАД ҺААЛИШАДТА ХАМҺАЛ[…]

Прибайкалиин аймагай һургуулинуудай коллективүүд ажахынуудта ехэ туһа хүргэдэг. Ургаса хуряалгын үедэ тэдэнэр, «Зырянский» совхоздо хартаабха малталсаа. «Һурагшадай хамһалсаһанай ашаар энэ жэлдэ хартаабхаяа болзор соонь хуряажа абаабди»,— гэжэ совхозой директор Василий Петрович Ситников мэдүүлээ һэн.

Нестеровэй дунда, мүн Зырянскиин найман жэлэй һургуулинуудай һурагшад хорёод гектарта хартаабха малтаһан байна. Һура[…] тя Красивых, Нина […]ева, Витя Неродов […] совхозой дирекци […] лэгүүдые барюулһа[…]

Гадна, Зырянск[…]лэй һургуулиин һур[…] дэхи һү һаалиин […] шефтээ абажа, үбэ[…] нуудта һаалишадта […] туһалалсажа, хань[…] гаргажа, һарадаа нэ[…] концерт табижа бай[…] абаад, мүнөө ураг[…] бэелүүлжэ эхилэнх[…]

П. ХАЛТА[…]

ВИТИМЭЙ УҺАН ЗАМШАДТ[…]

Икадай шэлын зүүн һалаануудһаа эхи абажа, холын хойто зүгые шэглэн Лена мүрэндэ шудхадаг Витим гол арадай ажахын ашаа зөөлгэдэ тон ехэ үүргэ дүүргэдэг. Амарай пароходствын Витимэй участогай уһан замшад Романовкаһаа эхилээд, Эрхүүгэй областиин Мама һуурин хүрэтэр 1.300 шахуу километрэй зайда элдэб янзын ашаа зөөнэ. Һүүлэй жэлнүүдтэ Байгал-Амарай түмэр замай барилгашадта шухала хэрэгсэл, материалнууд Витимээр Муя голой адаг хүрэтэр абаашагдадаг болонхой.

Үнгэрһэн зундаа […] уһан бага байжа, […] бааржануудые та[…] ябуулхань хэды ор[…]шье, уһан замшад […] түсэбые 107 проц[…] гэбэ. Тэдэнэр зайр[…] һэтэжэ эхилһэн го[…] шынгээ рейс хээд, […] лэйнгээ тамаралгад[…] эхилээ. Шэнэ баар[…] барихын тула хэдэ[…] дүрбэлжэн метр мо[…] шын ээлжээндэ ба[…] болоно.

Д. ДУГ[…]
Яруунын аймаг

Спорт

ЗАЛУУ НАҺАНАЙ ОХИН ЕХЭ

Эрэшүүлэй дунда самбо барилдаагаар Улаан-Үдэ хотын түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн «Динамо» бүлгэмэй спортзал соо болобо. Спортын дүрбэн бүлгэмэй 34 самбист республикынгаа ниислэл хотын чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэхые эрмэлзэһэн байна.

Энэ мүрысөөндэ залуушуул олоороо хабаадаа гээд тэмдэглэлтэй. Эдэнэй олонхид манай бэлигтэй бэрхэ барилдаашадые һаяар халан абаха аргатай.

48 килограмм. Эгээн хүнгэн шэгнүүртэ эдир залуу хүбүүд түгэсхэлэй уулзалгада хабаадаба. Эдэмнай хэд бэ гэбэл, 3-дахи дунда һургуули дүүргэһэн Сергей Тархаев («Спартак») 35-дахи дунда һургуулиин 9-дэхи классай һурагша Серёжа Афанасьевтай («Динамо») ковёр дээрэ гаража барилдахадаа, ерэйдоол 55 секунда соо диилэбэ. Тингэжэ С. Тархаев Улаан-Үдэ хотын чемпион болобо. К. Имеев — хоёрдохи, С. Афанасьев гурбадахи һууриада гараа.

57 килограммай шэгнүүртэ Буряадай хүдөө ажахын институдай зоотехническэ факультедэй 2-дохи курсын студент, спортын мастерта кандидат Анатолий Санжеев («Спартак») 51-дэхи дунда һургуулиин 9-дэхи классай һурагша хоёрдохи разрядтай Анжел Мироновтой («Локомотив») тулалдахадаа, 4:1 очкотойгоор диилэбэ. Гэбэшье А. Миронов бар хүсэтэй байжа, аха нүхэрөө нилээд тухашаруулаа.

— «Динамо» бүлгэмэй түлөөлэгшэд Серебренников Аюшиев хоёр 62 килограммай шэгнүүртэ түгэсхэлэй мүрысөөндэ уулзахань. — гээд судьягай микрофоноор соносхоходонь, зал соо хүлгөөтэй хүхюун болобо.

Энэншье гайхалтай бэшэ һэн. Ушарынь юуб гэбэл, эдэнэр бүхы уулзалгануудтаа гоё һайханаар наадажа, илаһан байгаа. Эдэ хоёрнай залуу мэргэжэлтэд юм. Виктор Серебренников технологическа институт дүүргээд, инженер-барилгашанаар хүдэлнэ. Баяр Аюшиев Томскдо дээдэ һургуули дүүргээд, ВСТИ-дэ тоолон тодорхойлолгын техникын халаанай начальнигаар ажаллана. Баяр Томско областиин чемпион, энэ хотын гурба дугаар чемпион болоһон намтартай.

Эндэ хэниингшье мүхөөгөө үгтэхэ дурагүй. Түрүүлэн Б. Аюшиев урагшаа гараба. 6 минутын үнгэрхэдэ, 3:3 тоотой болоо һэн. Гэбэшье эндэ судьягай буруу шиидхэбэриин үндэһөөр Б. Аюшиевтэ эдэбхигүй байһанай түлөө уридшалан һануулга хэгдэжэ, В. Серебренников 4:3 тоотойгоор шүүбэ.

82 килограммай шэгнүүртэ түгэсхэлэй мүрысөөндэ мастерта кандидадууд Н. Трепетун («Локомотив»), В. Гребенщиков («Динамо») уулзаба. Эндэ Николай Трепетун илажа гараха байха гэжэ сугларагшад хүлеэгээ һэн. Ушарынь гэхэдэ, энэ зун үнгэргэгдэһэн зоны мүрысөөндэ тэрэ гурбадахи һууриада гараһан байгаа. Тиин эдэнэй уулзалга 12:12 тоотойгоор дүүрэбэ. Эдэбхитэй байһаараа Владимир Гребенщиков илаһанда тоологдоо.

Бусад шэгнүүрнүүдтэ С. Панкрашкин («Локомотив»), А. Борщенко («Труд»), С. Подлесных («Локомотив») гэгшэд илаба.

Мүрысөөнэй дүнгүүдээр 25,5 очкотой «Локомотив» бүлгэмэй самбистнууд (тренерынь В. Мацуков) Улаан-Үдэ хотын чемпионуудай нэрэ солодо хүртэһэн байна. «Динамо» — хоёрдохи, «Труд» — гурбадахи, «Спартак» дүрбэдэхи һуури эзэлээ.

Илагшадта физкультура ба спортын городской комитедэй дипломууд, үнэтэ бэлэгүүд барюулагдаа. Гоё һайханаар барилдаһанайнгаа түлөө Н. Трепетун, илалта туйлаха хүсэл зоригтой байһанайнгаа түлөө Б. Аюшиев тусхай шангуудта хүртэбэ.

Б-М. ЖИГЖИТОВ.

МАНАЙ ШАТАРШАД ТҮГЭСХЭЛЭЙ НААДАНДА...

Шатараар залуушуулай дунда Алас Дурна зүгэй зоны түрүү һуури эзэлхын түлөө үнгэргэгдэһэн һүүлшын долоодохи наадан болоо. Эндэ Примориин хизаарай шатаршад манай республикын командатай наадаба.

Нааданай эхилхын урда тээ Буряадай АССР-эй команда Хабаровскын шатаршадые хүсэжэ урдань ороошье һаа, Примориин хизаарай командаһаа 1.5 очкогоор гээгдэжэ ябаһан байгаа. Тиимэһээ хюлгэ бүхэн дээрэ шанга тулалдаатай наадан болоо. Манай команда эдэнэрые 4.2 тоотойгоор шүүжэ гараа һаа, түрүү һуури эзэлхэ аргатай байһан. Зүгөөр Приморич командын басагадынь һайн бэлэдхэлтэй байба.

Шанга тулалдаанай эхилһээр 45 минутын үнгэрөөд байхада, манай командын түлөөлэгшэ Леонов түрүүшын илалта командадаа асарба. Тэрэ Игнатовые шүүһэн байгаа. Занданов Кубрягтай наадахадаа, нэгэ тэмээ үлүүтэй байһан. Харин нүгөөдэнь гурбан хүбүүгээ тэмээгээрнь андалдажа, хоюуландаа хара, сагаан тэмээнүүдтэй үлэхэдөө, тэнсэхэ баатай болоно. Нүгөөдэ хюлгэ дээрэ наадаһан Плеханов мүн лэ тэнсэбэ. Эндэ басагадай дунда үнгэргэгдэһэн нааданай дүүрэхые хүлеэгдээ. Манай командын түлөөлэгшэ Малянова Зубрицкая хоёр үни удаан тулалдабашье, дүршэлтэй бэрхэ шатаршадта шүүгдэв. Намжилов Людмирский хоёр һүүлшын ябадал болотор бодонуудаа андалда андалдаһаар бэрсэ болохо хүбүүдтэй болоходоо тэнсэбэ. Тиин 3,5:2,5 тоотойгоор Примориин команда шүүбэ.

Команданууд хоорондын дүн гаргахада Примориин хизаарай шатаршад 25 очко абажа, түрүү һуури эзэлээ. 22,5 очкотой болоһон Буряадай АССР-эй команда хоёрдохи һуури эзэлбэ.

В. МАМИЛОВ.

Хилын саанаһаа

XXV СЪЕЗДЫН ХАРАА ШЭГЛЭЛЭЭР

КПСС-эй ЦК-гай ээлжээтэ Пленумэй дүнгүүд, энээн дээрэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй хэлэһэн үгэ дэлхэйн олониитын анхарал татаһаар, һонирхол үүсхэһээр. КПСС-эй ЦК-гай Пленум. СССР-эй Верховно Совсдэй боложо үнгэрһэн сесси КПСС-эй XXV съездын хараа шэглэлээр урагшаа дабшахые, эб найрамдалта ба уласхоорондын үргэн ехэ харилсаанай политикые бодотоор бэелүүлхые Советскэ Союзай хэлбэришэгүй шиидэнги байһые үшөө дахин элирхэйлэн гэршэлбэ, гээд гадаадын ажал ябуулагшад, элдэб оронуудай хэблэл тэмдэглэнэ.

КПСС-эй ЦК-гай Пленум дээрэ Леонид Ильич Брежневэй хэлэһэн дэлгэрэнгы, айхабтар шухала удха шанартай үгэ гансал совет коммунистнуудай, совет арадай ажабайдалда бэшэ, харин уласхоорондын ажабайдалда гайхамшаг үйлэ хэрэг болоно гэжэ БКП-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, НРБ-гэй гадаадын хэрэгүүдэй министр **П. Младенов** мэдүүлбэ. КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретариин революционно сэсэ мэргэн ухаан бодол, зохёон байгуулхы ажал, ленинскэ үүсхэл эдэбхи, бодото байдалые гүн зэгыгөөр мэдэрэлгэ, холын хараа бодол энэ үгэ сооһоо элеэр харагдана.

Аха дүү социалис оронуудай Коммунис партинуудта, арадуудта Л. И. Брежневэй хэлэһэн үгэ программна удха шанартай байна.

Энэ зун Крымдэ нүхэд Л. И. Брежневэй, Т. Живковэй уулзалга манай партинуудые, оронуудые, арадуудые улам дүтэ болголгодо, социалис хани нэгэдэлтэ оронуудай жагсаалые бэхижүүлгэдэ шухала туһа хүргэхэ байна.

Л. И. Брежневэй хэлэһэн үгэ эб найрамдалай, уласхоорондын харилсаанай түлөө, арадуудай сүлөөтэ ба бэеэ дааһан байдалай түлөө КПСС-эй XXV съезд дээрэ һайшаагдан абтаһан тэмсэлэй программын бэелүүлэгдэжэ байһые батаар гэршэлнэ. БКП-гэй XI съезд энэ программые өөһэдынгөө программа мэтээр хүлеэн абаһан байна. (ТАСС).

БУДАПЕШТ

Уласхоорондын айхабтар ехэ удха шанартай хэрэг

Советскэ Союзай дотоодын хүгжэлтэ, уласхоорондын оршон байдалда эдэбхитэйгээр хабаадалсалга хадаа дэлхэй дээрэхи байдалые тодорхойлһон баримтануудай нэгэнниинь болоно гэжэ ВСРП-гэй ЦК-гай секретарь Н. Дьерн мэдүүлбэ. КПСС-эй ба Совет гүрэнэй элдэб янзын, эдэбхи үүсхэлтэ гадаадын политическэ ажал ябуулга эб найрамдалай ба уласхоорондын аюулгүй байдалай түлөө, арадуудай сүлөөтэ болон бэеэ дааһан байдалай түлөө тэмсэлэй илалтануудта сэхэ хабаатай байна.

ТАСС

КПСС-эй ЦК-гай октябриин Пленум хадаа партиин политикын бодото гэршэ болохоһоо гадна, тэрэнние амжалтатайгаар бэелүүлгэдэ нүлөөлнэ. КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневэй хэлэһэн үгэ энэ талаар элитэ ехэ үүргэ дүүргэнэ. СССР-эй экономическа байдалда, дэлхэй дээрэхи политическэ байдалда энэ үгэ соо марксистско-ленинскэ гүнзэгы шэнжэлэл хэгдэһэн байна.

Л. И. Брежневэй хэлэһэн үгын уласхоорондын байдалда зорюулагдаһан бүлэг хүсэ ехэтэй, залан сэхэ, үндэһэ баримтатай байһаараа шалгарна. Эб найрамдал, социализм бэхижүүлхэ тухай, шахардуу байдал һуларуулгада туйлагдаһан амжалтанууд тухай — КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретариин хэлэһэн үгэнүүд энээнние гэршэлнэ. Аха дүү совет паотиин хүтэлбэрилхы зургаанай пленум шахардуу байдал һуларуулха, арсалдаата асуудалнуудые үнэн зүбөөр, эбэй ёһоор гуримшуулан шиидхэхэ талаар совет гадаадын политикын гол зорилготой байһые үшөө дахин гэршэлэн харуулһандань эб найрамдалай ба социализмын тала баригшад сэдьхэлээ ханана.

НЬЮ ИОРК

СОВЕТ ҮҮСХЭЛ ҺАЙШААГДАА

ТАСС

Политическэ асуудалнуудаар, аюулгүй байдалай асуудалнуудаар ООН-ой Генеральна Ассамблейн комитет (нэгэдэхи комитет) XXXI сессиин зүблэхэ зүйлэй нэгэн — уласхоорондын харилсаануудта хүсэ хэрэглэхэгүй тухай бүхэдэлхэйн договор баталха гэһэн асуудалые зүбшэн хэлсэжэ дүүргэбэ.

СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министрэй нэгэдэхи орлогшо В. В. Кузнецов үгэ булялдаата хөөрэлдөөнүүдэй дүнгүүдые согсолходоо, делегацинуудай олонхид нимэ договор баталха һанал бодолые һайшаагаад, тэрэнние зохёолгодо ехэ хубитаяа оруулха бүгэмжэтэй һайн дурадхалнуудые хэлэһэн байна гэжэ сэдьхэлээ ханангяар тэмдэглээ.

Бүхэдэлхэйн договор баталха тухай асуудалаар үе булялдаата хөөрэлдөөн совет үүсхэл шухала удха шанартай байһые баталба гэжэ совет түлөөлэгшэ үргэлжэлүүлбэ. Тэрэнние һайшаан абалга хүсэ хэрэглэхэгүй тухай бүхэдэлхэйн договор саашадань баталха замда шухала шата болохо байна.

ПРАВДА БУР[…]

Нэгэдэхи ху[…] СССР-эй арадай […] 1976—1980 он[…] жөөхэ гүрэнэй та[…] түсэб тухай Совет[…] Республиканууда[…] хуули. СССР-эй ар[…] хые 1977 ондо хү[…] рэнэй түсэб ту[…] Социалис Республи[…] Союзай хуули.

Хоёрдохи ху[…] Республикын […] социалис мүрысөөн[…] лагдаһан тухай […]

Гурбадахи ху[…] СССР-эй 1977 о[…] бюджет тухай ССС[…]ли. «Педагогическа[…] университет» — […] статья. Түрэл орон[…]

Дүрбэдэхи ху[…] Уласхоорондын […] Хилын саанаһаа […] дээсэлнүүд.

СЭНХИР ЭК[…]

НЭГЭДЭХИ ПРО[…]

«Орбита». 9.25 […]лэтэ хорёод […] фильм-концерт. «Сказка о громком[…]не» — мультфильм[…] «Дни Турбиных» (…ри). 11.35 — Хү[…]немент. «Залуу […]шэд». 12.20 — […]хид табан жэлэй […] 12.50 — «Буратины[…]кэ». 13.20 — «Ма[…]лиг». 13.50 — За[…] 14.00—Шэнэ һо[…] — Д. Кабалевский[…] тэй наадаха вно[…] концерт. 14.30 — […]биных» (дабталга). […] «Оромнай һайнд[…]тээ» — мүрысөөн[…] дагшадай хөөрэл[…] — Баледэй артист[…]церт. 18.00 — […] 18.30 — РСФСР-[…] артист В. Климов […] 18.45 — «Оромнай[…]рэй урда тээ» — […]дэ хабаадагшадай […]дөөн. 19.30 — «Д[…]ных» (дабталга). […] Забһарлалга.

Улаан-Үдэ. 21.0[…] циалис мүрысөөнэй[…] 21.30 — Телевизо[…]нин. 21.50 — […] һарлалга.

«Орбита». 22.00 — […]мнай һайндэрэй […] 22.45 — «Дни Т[…]» (дабталга). 24.00 […]

ХОЁРДОХИ ПРОГР[…]

Улаан-Үдэ. 18.05 […]мя над миром» […] фильм. 18.45 — […] дамжуулга. 19.25 — […] хоорондын шэнжэл[…] — «Экран» […]но сургуулиар[…]

«Орбита». 21.0[…] 21.15 — […]рёод онууд» — […]церт. 21.45 — «Р[…] баримтата фильм

Редакторай орл[…]
П. Н. НИМАЕ[…]

Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР. Н-04770.